

SITUATION

S T H L M

#204

AUGUSTI 2014
ÅRGÅNG 19

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**ARTISTERNA
TAR STÄLLNING**

NYBÖRJARBRYGGAN

**TRUE FACES
VISAR ANDRA SIDOR
AV SEXUELLT VÅLD**

ERIK JOHANSSON

**EDDA
MAGNASON**

*"Jag tror inte att jag
längtrade till storstan i sig,
det var nog mer fantasier."*

JOHAN HEDBERG CRUCIFIED BARBARA GÖRAN HUGO OLSSON BYGGHÅLET BROKEN TWIN

SÄLJ PÅ AUKTION

Våra experter hjälper såväl privatkunder som företag med försäljning av:

- Enstaka föremål och hela bohag
- Dödsbon
- Företagsflyttar
- Avyttring av utställningsmöbler, lager och nyproduktion
- Konkurer och mycket annat

**KONTAKTA OSS IDAG FÖR EN GRATIS VÄRDERING
ONLINE ELLER BESÖK GÄRNA VÅRT AUKTIONSHUS**

VI HAR
ÖPPET SOM
VANLIGT
UNDER
SOMMAREN

LADDA NER VÅR
PRISVINNANDE APP
Inom några få minuter är
du redo att lägga bud
eller sälja varor.

Lauritz.com
A bid better

AUKTIONSHUSET LAURITZ.COM STOCKHOLM · Slakthusgatan 22, Globen · Tel 08-68 69 880
stockholm@lauritz.com · Inlämning och visning mån, tis, ons, fre 11-18 · tors 11-19 · lör 10-15

AUGUSTI

#204

Omslag:
Martina
Holmberg

MARTINA HOLMBERG

18 JAG HAR KVAR "DEMOSARNA" SOM JAG GJORDE I TONÅREN, DE ÄR SOM GAMLA DAGBÖCKER.

Edda Magnason älskade att spela in ljud i omgivningen till sina låtar

MARTINA HOLMBERG

14 I NYBÖRJARVIKEN ÄR DET VERKLIGEN DET KLASSISKA "ÖVNING GER FÄRDIGHET" SOM GÄLLER.

Mats Eriksson på Sweboat vill lära upp nytt båtfolk

SARA MORITZ

34 JAG TYCKER ATT DET ÄR DÖTRÅKIGT ATT LAGA MAT TILL MIG SJÄLV.

Birgit Assarson bor i kollektivhuset Sockenstugan

26 Bygghål i historien

Vid Slussen fann man ett 800 år gammalt Södermalm

30 Tillsammans mot sexuellt våld

True Faces visar att övergrepp kan se olika ut

36 Musik som politik

Artisterna kliver ut på barrikaderna

58 Svepet

Göran Hugo Olsson, parkyoga, Crucified Barbara, skärgårdsgraffiti, Broken Twin, digitaliserad film, Zelda, ungas Stockholm, recensioner med mera

LINDA ÅKERBERG

7 Johan Hedberg

Har Stockholm i sångerna

8 Gafta fram och tillbaka

På Svensksundsvägen finns turister, skateboardåkare och "Paradiset"

10 Maria Hagström

Toaklotter för alla

11 Situation Waldersten

Spelar roller med vanligt namn

12 Erik Johansson

Nils-Otto Nygren minns på Galärvarvskyrkogården

44 Min plats i stan

Markku Ranta startade punkband och hoppades på skivkontrakt

48 Med egna ord

Försäljarnas sidor

57 Korsord

Kerstin Ryhed Lundin körar på Allsång på Skansen

65 Dåtid Sthlm

Augusti 1931

66 Läsaren

Rebecca Hagnestad, Mariatorgets tunnelbana

MADD FEMENINA

Under ytan kan man bli överraskad

IBLAND BLIR MAN förvånad. En expert från Antikrundan kan visa sig brinna för graffiti i skärgården. Och en stad är inte alltid vad den först ser ut att vara. Edda Magnason tycker om det Stockholm hon kan hitta om hon skrapar lite på den snygga stadsytan, det som finns där under, alla dolda dörrar och kreativa människor.

Gräver man ännu lite djupare i Stockholm kan man hitta en bit av staden som ingen visste fanns. Det har byggarbetarna gjort vid Slussen. Det stora bygghålet visade sig inte bara bli en grop där rör och ledningar ska dras, det är också en grop som blottat ett 800 år gammalt okänt Södermalm. Söderkisar var inte så

fattiga som man trott – och historien måste skrivas om.

Saker och ting förändras. Den som i dag ser ut att vara en inbiten båtmänniska har en gång i tiden brakat in i en och annan brygga och stått frågande inför ordet "pålstek". Men dagens båtnybörjare har chans att träna på en övningsbrygga i Nybörjarviken vid Grinda och kan därmed slippa bli till allmänt åtlöje i någon skärgårdshamn.

SIMONE GIERTZ, 23 år, har båtkoll, i alla fall kan hon varje vrå av bogserbåten Alfred, men säger ändå att hon inte är personen som folk föreställer sig bo på en båt. Men det gör hon, bor på båten, utan att bli sjösjuk.

Det är mycket som inte är som man kanske föreställer sig. Som med sexuellt våld. Det finns stereotyper om vem som våldtar, vem som blir våldtagen och hur och var en våldtäkt sker. Men om fördomar skjuts åt sidan kan andra bilder träda fram. Då kan man bland annat se det som hände Emma Blomdahl och Julia Östfeldt. När de sedan träffades på Södersjukhusets akutmottagning för våldtagna kvinnor tog de upp kampen mot våldet och fördomarna.

Sexuellt våld är en fråga som fått svenska musiker att ta ställning och göra politisk musik. En annan fråga det skrivs många låtrader om är klimatet. Och är du inne på miljötank kan du även hänga med fotograf

Sara Moritz när hon hälsar på i en ekoby i Björkhagen. Det är ett av många sätt att bo i Stockholm. Ett annat, ofrivilligt sådant, är att bo på en kyrkogård. Det som för andra ser ut som ett minnesmonument för Estonia var för Nils-Otto Nygren en plats där han kunde sova i fred.

Saker och ting är inte alltid som de ser ut att vara. Tittar man en gång extra kan man bli överraskad.

Maria Hagström
tf chefredaktör
maria@situationsthlm.se

Situationister "Hon for in i och ut ur bilden som en ål."

Martina Holmberg

GÖR: Frilansfotograf.

"**JAG HAR NYLIGEN** kommit hem från en reportageresa i Sydamerika och ett par dagars semester i Svalbard. Efter ett år som fotograf på Sveriges Radio har jag börjat

frilansa igen, bland annat för Situation Sthlm som jag jobbat för tidigare under flera år. Det var roligt och annorlunda att fotografera Edda Magnason till detta nummers omslag. Hon var inte stilla många sekunder under fotograferingen och for in i och ut ur bilden som en ål. Det var lite som att plåta fotboll, man visste aldrig vart hon skulle ta vägen. I övrigt ser jag fram emot att plåta för Situation Sthlm igen och få ta del av människors olika historier och levnadsöden."

Markus Edin

GÖR: Vikarierar som art director i detta nummer.

"**JAG HAR JOBBAT** som grafisk formgivare sedan hur länge som helst och jag har bland annat gett Situations Sthlm dess nuvarande

form. Jag blir lite avundsjuk på tjejen som bor på en båt (se sidan 34) – det verkar mysigt. Men det är nog jobbigt på vintern när man halkar runt på däck och slår huvudet i alla master och sådant. Jag tror att jag håller mig på land."

Raymond Ericson

GÖR: Lokalvårdare.

"**JAG STÅDAT HÅR** två dagar i veckan sedan Situation Sthlm flyttade till Krukmakargatan. Det är några år sedan nu. Jag har egen firma: Odina städ. Tycker att

det är ett bra jobb, det är fritt och jag börjar och slutar när jag vill. Träffar också många människor i jobbet. Förutom att städa hos Situation Sthlm har jag en lokal på Östermalm, trappstadar i Skarpnäck och putsar fönster. Ibland hjälper jag andra företagare med bokföring också.

Annars kan man hitta mig i gymmet, på en löprunda eller vid en tunnelbanespår. Jag jobbar ibland som spärrvakt i Skarpnäck, Hammarbyhöjden och Björkhagen. Det är inte samma stress där som i stan."

ALLA MÄNNISKOR ÄR OLIKA. Så enkelt är det. Vi har lärt oss det under de 19 år Situation Sthlm sålts på gatorna i Stockholm. Vissa har säljet i sig, andra lär sig snabbt, några måste jobba lite hårdare. När vissa väljer att skrika ut sin frustration och ilska väljer andra att skriva av sig i tidningen. Några gör både och.

Situation Sthlm erbjuder hjälp till självhjälp

genom meningsfull sysselsättning med tidningsförsäljningen utifrån varje individs villkor. Utöver möjligheten att tjäna egna pengar erbjuder vi också juridisk hjälp och stöd i kontakten med bland annat myndigheter.

När du köper Situation Sthlm ger du säljaren inte bara reda pengar utan mycket, mycket mera. Tack.

Situation Sthlm ges ut av Situation Sthlm AB. Tidningen är fackligt, partipolitiskt och religiöst obunden och kommer ut sista onsdagen i månaden 12 gånger om året.

Situation Sthlm AB ägs i lika delar av chefredaktör Ulf Stolt, Rainbow Sweden samt Ideella föreningen Situation Sthlm.

Aktiebolaget delar inte ut vinst till aktieägarna, allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

STYRELSEN
SITUATION STHLM:
Ulf Stolt

Hans Larsson (ordförande)

Peter Söderlund

Den sociala verksamheten är en ideell förening. Försäljarna är hemlösa eller före detta hemlösa. Alla försäljare skriver under ett avtal, får en id-bricka med foto och en försäljningsplats.

Den sociala verksamheten består bland annat av distribution av tidningen, försäljarcafé, skiververkstad, försäljningsblogg, datarum och juridisk rådgivning.

Värdegrund Situation Sthlm:

- är en gatutidning
- skapar debatt och opinion om hemlöshet och utsatthet
- erbjuder hemlösa människor sysselsättning
- verkar för yttrandefrihet

Målgrupp:

Situation Sthlm är en lågtröskelverksamhet som riktar sig till hemlösa, f.d. hemlösa och socialt utsatta människor. Många ur målgruppen har missbruksproblem och/eller är drabbade av psykisk ohälsa.

Syftet med tidningsförsäljningen, utöver den inkomst den genererar, är att skapa en struktur i tillvaron, stimulera till minskat missbruk och genom verksamheten få hjälp och stöd.

Verksamheten erbjuder också timanställning, arbetsträning, OSA-placering, skivaverkstad, datorstöd, motiverande samtal, juridisk rådgivning och diverse aktiviteter.

Personer som inte omfattas av det sociala stöd som samhället erbjuder eller inte har några etablerade kontakter inom tex. socialtjänst, kriminalvård eller psykiatri skrivs inte in som försäljare av Situation Sthlm.

Syftet med Situation Sthlms verksamhet är rehabilitering med arbete som metod. Vår målgrupp

består av de personer vars stöd från Situation Sthlm kompletteras av samhällets insatser.

REDAKTION
Chefredaktör
& ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 953 90

Tf chefredaktör
Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Consigliere
Jan Lindström

Art Director
Markus Edin (vik)
Jesper Weithz

Webbredaktör
David Bogerius

Redaktionsråd
David Bogerius, Gerd Eriksson,
Alexandra Sundqvist

Korrekture
Hanna Hård

Medverkande skribenter
Henrik Emilsson, Maria Lindén,
Sara Moritz

Medverkande
fotografer & illustratörer
Marc Femenia, Martina Holmberg,
Sara Moritz, Sofia Runarsdóttir,
Magnus Sandberg, Jesper
Waldersten

För signerat material svarar redaktionen.
Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
www.situationsthlm.se

E-post
red@situationsthlm.se

Tryck
V-Tab 2014

Räckvidd
145 000 läsare
(Orvesto konsument 2014:1)

Upplaga
33 100 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION
VD

Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 953 87

Ekonomi
Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 953 86

Adress
Krukmakargatan 34A
118 51 Stockholm

Tel
08-545 953 91

Fax
08-668 79 09

Organisationsnummer
55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 953 88

Samordnare
Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 953 81

Mariah Jansvik
mariah@situationsthlm.se
08-545 953 81

Diana Lagnebjörk
diana@situationsthlm.se
08-545 953 81

Telefonnummer distribution
08-545 953 81

Öppettider
Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Insamlingskonto
90 19 19-1

Organisationsnummer
80 24 11-14 97

ANNONSERING
& PRENUMERATION

Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 953 94

Privatprenumeration
12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

441 428
Tryckok

I huvudet på läsarna

"Det som så högtidligt sägs vara ett bilfritt Götgatan är istället utbytt mot en tävling och avstängt med stål-staket."

Hoppas du får en skön sommar

Mitt i semestern kliver jag ner på Fridhemsplans t-bana, jag ser en som säljer Situation Sthlm. Han tittar på mig och frågar om jag vill köpa, jag går förbi och säger nej. Då säger han hövligt ha en härlig semester och jag tänker, men va sjutton klart att han med ska ha en härlig sommar. Jag vänder genast på klacken och ber om att få köpa en tidning. Han ler och jag ler. Sådana stunder är de bästa jag vet! Nu läser jag min tidning och hoppas innerligt att även min försäljare får en skön sommar.

MADELEINE

Bilfria lördagar på Götgatan

Ett stort, stort tack för er verkligen fina tidning. Läste julinumret aldeles nyss, bland annat Gerd Erikssons inlägg om Götgatan.

Det kommer jag ihåg att vi på Kungsholmen försökte med redan på 80-talet. En massa radikala människor som framför allt jobbade inom Hyresgästföreningen. Vi ställde ut ett antal bord på Pipersgatan och hade lite improviserad fest där. Bilar som behövde kunde köra förbi men

vi la ut plankor på vägen så att dom körde försiktigt. Mycket lyckat.

När man nu ska göra något liknande på Götgatan tyckte jag det kändes väldigt kul. Så jag åkte dit på lördagen för att kolla. Började vid Slussen. Fantastiskt. Skönt att kunna gå mitt i gatan. En härlig känsla. Men man måste vara uppmärksam på alla cyklar. En del kör väldigt fort och vårdslöst.

Jag promenerade ända till Högbergsgatan, men sedan var det slut. Bilarna tog över. Ända till Folkungagatan. Där var det avstängt och lite gröna plastmattor. Men bara ungefär 50 m. Sedan tog en massa andra saker över. Från biografen Göta Lejon var Götgatan avstängt för en rullskidtävling. Först en massa kommers av olika företag bland annat Alewalds Sport. Sedan var Götgatan hela vägen till Skanstull och Ringvägen helt tom. Mycket märkligt.

Så det som så högtidligt sägs vara ett bilfritt Götgatan är istället utbytt mot en tävling och avstängt med stål-staket.

Jag blev väldigt besviken. Jag uppmanar er att gå dit själva nästa lördag och titta.

LASSE NILSSON

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Krukmakargatan 34 A, 11851 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

NATURKOMPANIET

BORLÄNGE | GÄVLE | GÖTEBORG | HALMSTAD | HAPARANDA
 HELSINGBORG | JÖNKÖPING | KARLSTAD | KRISTIANSTAD | LINKÖPING
 LULEÅLUND | MALMÖ | NORRKÖPING | STOCKHOLM | SUNDSVALL
 UPPSALA | VÄSTERÅS | ÖREBRO | ÖRNSKÖLDSVIK | ÖSTERSUND

WWW.NATURKOMPANIET.SE

HUVUDSTAN

SAGA BERLIN

Firar 30 år av science fiction

JUBILEUM Det började med sex kvadratmeter på Roslagsgatan 1984 och är nu en butik på över 500 kvadrat på Västerlånggatan. Kunderna i Science Fiction-Bokhandeln har bara blivit fler med åren, men det är inget som förvånar butiksinnehavaren Mats Claesson som varit med sedan starten.

– Den här genren är ett slags sagor oavsett vad det handlar om. Och sagor har alltid legat oss människor varmt om hjärtat.

Nu fyller bokhandeln 30 år. Det blir en veckas firande med start den 18 augusti och det bjuds olika temadagar i bokhandeln där fantasy, serier, manga och spel är några av ämnerna.

Veckan avslutas med en stor dräkt- och jubileumsparad 23 augusti på Nordiska museet.

Vad ska du vara utklädd till?

– Jag får väl markera på nåt sätt att jag är butikschef, så en rymdpilotuniform kanske.

GERD ERIKSSON

Haninge får gatufest

FEST Haningedagen som tidigare ägt rum vid Rudans grönområde byter nu plats och skepnad och blir en stads- och gatufest i Haninge centrum. Den 23 augusti är dagen då det förutom ett vimmel av utställare, uppvisningar, uteserveringar, boulemästerskap och

marknad kommer att bjudas på musik från fyra scener.

På stora scenen står bland andra Brandbergens musikklasser, Linda Pira, Stor, The Salazar Brothers och Sverigefinnar. Hundra organisationer med anknytning till området medverkar

under dagen, allt ifrån Café Matlådan till Nordea AB. Med Haningedagen vill kommunen visa att det är människorna som tillsammans gör staden. Festligheterna pågår mellan klockan 12 och 17 och invigningsfanfaren sker med säckpipa.

GERD ERIKSSON

"Jag gillar inte ens ordet zigenare längre. Innan tyckte jag: 'åh, det är mäktigt det ordet!' Men så fort man säger zigenare, ja då är det tjuvar, och nu de senaste två och ett halvt åren, nu är vi tiggare. Vi är mycket mer än så."

Danijel Gubic är en av dem som intervjuas i boken *Vi är romer*. Den 21 augusti kommer utställningen "Vi är romer – möt människorna bakom myten" till Forum för levande historia.

Träffa en hantverkare

RUNDVANDRING Att basa rotting över öppen eld eller att göra ett par skor från grunden är ett gediget hantverk. Vill man se hur det går till ska man hänga med på en hantverksvandring i Gamla stan. Varannan tisdag året runt är det guidad tur bland stadsdelens alla hantverkare som själva berättar om sitt yrke och dess historia.

– Vi vill visa stockholmarna och alla andra att Gamla stan inte bara är en plats för turister utan en högst levande stadsdel där många småföretagare verkar, säger Erica Larsson som är tredje generationens korgmakare.

Guld- och silversmed, violinmakare, skomakare, modist, sömmerska,

keramiker och cykelreparatör är några av dem som får besök under turen och öppnar sina arbetsplatser.

– Jag tror att vi har haft 250 besökare hos oss sen vi började med vandringarna. Folk är intresserade och nyfikna och det är ett sätt för oss att visa upp vårt yrke, säger Erica Larsson.

GERD ERIKSSON

Tanka konst

BRÄNSLE I sommar kan du som tankar på St 1:s obemannade mackar också få dig konst till livs. Det sker i utställningen Drive-Thru-Konst, som är den första i sitt slag, och fem konstnärer har bidragit.

– Vi vill ge dem som tankar hos oss nåt mer när de ändå bara står där och tankar, säger Erica Samuelsson som är marknadschef på St 1.

Konstnärerna Jesper Waldersten, Astrid Sylwan, Ragnar Persson, C Göran Karlsson och Malin Gabriella Nordin har bidragit med varsitt verk. Det finns 31 mackar i Stockholm som visar dem.

Det går också att vinna ett av originalen. Då krävs det att man tar en selfie bredvid ett av konstverken och skickar in den till St 1.

GERD ERIKSSON

SOLODEBUT JOHAN HEDBERG
FASCINERAS AV "FULA" PLATSER

"Stockholm finns i sångerna"

JOHAN HEDBERG ÄR en popveteran och debutant, i ett. Som ena halvan av duon Suburban Kids with Biblical Names har han gett oss pop med funkiga inslag och pockande, gladlynta melodier sedan 2003. Nu solodebuterar han med fullängdaren *Paradiset*.

Är albumet en Stockholmsskildring?

– Stockholm finns med i sångerna men jag skulle nog inte säga att staden står i centrum hela tiden. Låtarna är byggda runt olika platser i staden och de känslor de ger mig. Det finns en fascination hos mig över platser som i folkmun kallas "fula". Det är där jag vill befinna mig, det är de platserna jag tycker är vackra och där har jag hittat inspiration.

Hur tycker du att huvudstaden skildras i popmusiken?

– Just nu tycker jag att det är fantastiskt med allt som händer inom hiphopen, de har verkligen brutit sig ur "slentriantänket" kring förorter och gjort dem vackra i folks ögon igen. Jag gillar att folk har börjat prata om orten som nåt beundransvärt. Jag har lyssnat mycket på "Natt i en stad" med Fred Åkerström. Den går bra ihop med Maria Erikssons "Fotsoldat" som i början handlar om morgonen i staden, om att åka hem när tunnelbanan precis börjat gå.

Du är uppvuxen i Haninge och på skivan besjunger du en rad platser, från Gullmarsplan till Bromma. Om du var tvungen att leva resten av ditt liv i en stadsdel, förort, närförort eller kranskommun – vilken skulle du välja?

– Jag skulle välja Högdalen. Det är en levande förort. Jag slås alltid av vilket liv det är i centrum och vilken blandning det är på människorna. Jag har märkt på senare tid att det finns många äldre gubbar som bara sitter och hänger på busshållplatserna där, vilket kan låta tragiskt men det finns även nåt vackert i det. Att de har tid. Jag skulle kunna se mig själv som äldre som en sån betraktare. Bara sitta och titta på bussarna, röka och se människorna springa förbi.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Paradiset släpps i september. Singeln "Kickar grus" finns ute nu.

KJELL BERGSSON

Svensksundsvägen, Skeppsholmen 12.09–13.21

I slutet av 1800-talet fick gatan sitt namn efter en kamp mot Ryssland – Sveriges största marina seger någonsin. I dag ses längs Svensksundsvägen, på den museitåta ön, både turister och sjungande cyklister.

TEXT **MARIA LINDÉN** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

MED RYGGEN MOT Skeppsholmsbron börjar jag gå längs Svensksundsvägen som sträcker sig rakt fram och uppför backen mot Moderna Museet. Taktfasta trummor dånar någonstans ifrån och jag märker, lite generad, att jag går i takt. Jag vrider huvudet mot trumljudet och på andra sidan vattnet ser jag vaktparaden marschera uppför Slottsbacken. Det är en solig, varm sommardag och turisterna strömmar in på Skeppsholmsbron. Barbenta, med solglasögon och solhattar och med kartor i händerna kommer de promenerande, eller cyklande på hyrda "City Bikes".

Buss 65 kör förbi, sedan blir det trafikfritt en stund. I tystnaden hörs

måsarnas skrik men också turisternas samtal. Jag hör människor prata franska, amerikansk engelska, australisk engelska, japanska. Vid vägskälet Svensksundsvägen–Västra Brobänken delar sig strömmen av människor. De som drar bullrande rullväskor efter sig går till höger mot vandrarhemmet Stockholm/af Chapman och övriga stävar uppför backen mot, gissar jag, öns museer: Östasiatiska, Moderna och Arkitekturmuseum. En ung kille stannar och fotograferar Stockholm/af Chapman. På en bänk sitter en äldre man med cowboyhatt i skinn och rutig skjorta. Han tar fram en termos ur sin militärgröna ryggsäck.

Jag följer Svensksundsvägen. Människorna längs vägen gör sig ingen brådska – den enda inom synhåll som har bråttom är en mager man i lycra som flänger nerför backen på en fixed gear-cykel.

NEDANFÖR MODERNA MUSEET står en grupp människor och fotograferar skulpturgruppen "Paradiset" av Niki de Saint Phalle och Jean Tinguely. En del av skulpturerna rör sig, vattenstrilar. Det porlar och gnisslar om konstverket. Från början låg skulpturerna närmare Skeppsholmsbron men flyttades till denna mer undanskymda plats 1986 efter kritik från aktionsgruppen "Flytta paradiset".

En man cyklar förbi på en röd cykel märkt "Scandic". Han sjunger högt på ett för mig främmande språk. Från ingenstans dyker en kille på skateboard upp. Han trotsar den tryckande värmen med kavaj och långbyxor. Han sträcker upp händerna ovanför huvudet och skriker "aaahhhh" medan han rullar söderut.

PÅ HÖGER SIDA av gatan står en sten – jag läser att det är ett minnesmärke rest 1890 och att det är den här stenen som gett Svensksundsvägen dess namn. Den restes 1890 för att fira hundraårsminnet av Sveriges största marina seger någonsin: segern över Ryssland i Svensksund 1790.

Jag lämnar stenen. I samma ögonblick som jag ser vattnet på Skeppsholmens östra sida hörs tjut och skrik. Det är full aktivitet bland vågorna. Djurgårdsfärjan Djurgården 9 lägger just till vid Skeppsholmen, Fjäderholmsexpressen och en grå gummibåt med motor svischar förbi men det är inte härifrån skriken kommer, de kommer från Gröna Lund på Djurgården på andra sidan vattnet. Attraktionen "Fritt fall" är på väg ner och skriken ökar i styrka. Här slutar Svensksundsvägen och jag vänder, men en turistbuss med texten "Mitterbauer Busse" åker förbi mig, vidare in på gatan Östra Brobänken.

MARIA HAGSTRÖM TOAVÄGGAR ÄR SOM KOMMENTARSFÄLT PÅ SOCIALA MEDIER ELLER EN DISKUSSION PÅ FLASHBACK.

Basens dunk från högtalarna, sorlet från kön och jag sitter inne på en av Trädgårdens "bajamajor" och betraktar toaväggen. Små klotttrade budskap som folk lämnat efter sig. "Mens är coolt", har någon skrivit. "Ja!" har en annan petat dit, en liten bekräftelse, som att trycka på en gilla-knapp eller göra en tummen upp-emoji.

"Hipster bitches", "Hen", "ETC" står det också på väggen. Lite småtråkigt – det är så förväntat på den här trendiga Söderklubben. Men jag tänker att klottret ändå säger något om människor och samhället vi lever i, även om det ibland kan tyckas vara genom barnliga uttryck.

På dörren, som någon otåligt rycker i, finns det ledsna ansikten målade med bläck. Enkla konstverk. Någon har skrivit "Livet är ett svart hål" med blå tusch, en annan person som har delat samma toalettring: "I love life" med röd läpp-penna.

OFFENTLIGA TOAVÄGGAR HAR alltid bjudit in till klottret, men det är inte alltid uppskattat. Stockholmskällan, stadens kulturarv på webben, har hittat ett brev som inkom 20 maj 1916 till "ordförande i Drätselnämnden 2:dra Avdeln":

"Jag ber att få beröra efter påstötning från någon, som synes oftare än jag själv göra bruk av de

bekvämlighetsanordningar, vilka äro anbragta här och där i staden i form av runda (eller någon gång annorlunda formade) plåtkurar. Insidorna av dessa äro ofta vanprydda med ytterst obscena ritningar eller inskrifter, vidriga att iakttaga för den som icke har smak för sådant och utan tivel innebärande en skadlig äggelse för sådana, vilkas sinnen äro tillgängliga för dylika intryck".

I DAG HAR en del av klottret förflyttats: meddelanden på toaväggen liknar meddelanden som skickas ut på nätet. Toaväggar är som kommentarsfält på sociala medier eller en diskussion på Flashback.

Och smutskastningen: dassklottret "Lisa är en hora" eller den klassiska: ett tjejnamn, ett telefonnummer och ett erbjudande om en avsugning. De kan även läsas på tjejoaletter. Också med varianten ett namn, ett nummer, erbjudande om lesbiskt sex. Kanske är det påhittade namn. Kanske är det inte det.

Smutskastning. Toaklotterhat som liknar internethat. Troll finns överallt. Internetroll. Toatroll. Det är då man uppskattar det barnliga klotttrandet i form av hjärtan. Jag ritat ett litet rött hjärta bredvid "Livet är ett svart hål", lämnar klubbens toahål och ger plats för nästa människa i intim nöd. ☹

Välkommen till Tennstopet,
en svensk klassiker.

Hörnet Dalagatan, Odengatan. Tfn 08 - 322518, www.tennstopet.se

Mannen som önskade att
Väggen var ett stup. **SituationWaldenstein**

De flesta känner igen honom från serien och filmen *Eva & Adam*. Men få känner igen honom till namnet. Möt Erik Johansson, som har Sveriges vanligaste namn och snart är trippelaktuell – på tv, på bio och på teatern. TEXT DAVID BOGERIUS FOTO MAGNUS SANDBERG

ERIK SPELAR ROLL

Den här texten handlar inte om författaren, fotbollsspelaren, Gustav Vasas pappa eller någon annan av alla tusentals Erik Johansson. Den handlar om den Erik Johansson som de allra flesta känner igen utan att veta vad han heter.

– Det är för att jag har världens tråkigaste namn, säger skådespelaren Erik Johansson.

Han jämför sig själv med Sue i Johnny Cash-låten "A Boy Named Sue" och säger skämtsamt att han måste jobba dubbelt så hårt som alla andra skådespelare.

– Faktum är att jag hette Åkerblom som min mamma tills jag var sex sju bast. Då bestämde jag mig för att jag ville heta som min farsa och då blev det Johansson. Erik Åkerblom hade ju klingat bättre på ett sätt.

De flesta som känner igen honom gör det från tv-serien och långfilmen *Eva & Adam* som spelades 1999–2000. Erik Johansson spelade Tobbe, Evas hårdrocksdigande och retsamma storebror.

– När vi spelade in den gick jag på gymnasiet men serien och filmen har rullats om och om igen, så det är flera generationer som har växt upp med den. Jag blir aldrig av med den, på gott och ont.

När Erik Johansson kom in på Scenskolan i Malmö år 2000 var han 21 år men hade redan medverkat i fyra stora filmproduktioner och fyra tv-serier. I Malmö bröts hans självförtroende ner totalt.

– När man spelar in film är man ute efter ett väldigt naturligt och vardagligt uttryck, men på Scenskolan var de ute efter nåt helt annat. Där handlar det mycket om att spela så mycket som möjligt och våga kasta sig ut. Jag fick direkt höra från en lärare att jag hade ett problem med att jag alltid försökte att vara så naturlig som möjligt.

Efter Scenskolan fick Erik Johansson anställning på Teater Västernorrland och bodde i Sundsvall under ett år. Han hann även med att göra verklighet av långfilmsprojektet *Stockholm Boogie*.

– Jag är väldigt stolt över den filmen, för det är jag och mina kompisar som gjorde den. Manuset är baserat på våra egna sommaräventyr och jag spelade huvudrollen som "Jerka". Filmen blev supersågad när den kom men nu har den blivit kult. Det

FILMEN BLEV SUPERSÅGAD NÄR DEN KOM MEN NU HAR DEN BLIVIT KULT.

finns till och med folk som har tatuerat sig med *Stockholm Boogie*-loggan eller motivet från filmaffischen.

Det finns planer på en uppföljare, åtminstone i Erik Johanssons och hans kompisars huvuden.

– Det skulle vara roligt att få se vad som har hänt med "Jerka" och "Hoffa" (Jens Malmsten) tio år senare. Trötta, flintskalliga och småfeta.

SAMTIDIGT SOM *Stockholm Boogie* gick upp på biograferna lyckades Erik Johansson få ett par roller i olika uppsättningar på Stadsteatern, men självförtroendet var fortfarande dåligt. Vändningen blev ett magisterår 2008–09 med Gösta Ekman på Scenskolan i Stockholm.

– Det var då det lossnade. Jag fick direkt en roll i "Himlen är oskyldigt blå" och sen rullade det på med "Riktiga män" på Maxim och "Treater" på Intiman. Jag tror att jag började fatta att jag är grym på det jag gör, men då var jag nästan 30 bast, så det tog ett par år. Gösta Ekman sa en gång till mig att "ju mer

du släpper dig loss, ju närmare kommer du dig själv". Det kommer jag aldrig att glömma. Det fick mig att lita på mina instinkter.

Erik Johansson föddes 1979 och växte upp i Gamla Enskede. Där väcktes kärleken till teater och skådespeleri i Enskedespelet i Margaretaparken. Han kallar det för "världens bästa uppväxt" i ett område som han inte riktigt känner igen sig i i dag.

– Jag tänker ibland att jag skulle vilja flytta tillbaka till Enskede men det är alldeles

för dyrt att bo där i dag. När jag var liten och bodde där var det väldigt vänsterorienterat men nu är det bara en massa suvar, BMW, studsmattor och trädäck runt alla hus. Nu bor jag med fru och två barn i Hornstull och trivs jättebra där. Jag älskar Stockholm.

DET SENASTE ÅRET har han dock inte sett så mycket av Hornstull då kalendern har varit fulltecknad med jobb. I oktober har långfilmen *Hallonbåtsflyktingen* biopremiär och i december är det dags för *Sune i fjällen*. Dessutom har han gjort rollen som Sebastian i tv-deckaren Maria Wern och repat "Kom igen Charlie" som kan ses på Oscarsteatern från 18 september. Någon gång under hösten visas också SVT Dramas stora satsning *Ögon blå* där Erik Johansson spelar mot bland andra Adam Lundgren och Louise Peterhoff.

– Jag gör väldigt mycket biroller och trivs bra med att komma in från sidan och ibland kanske göra lite udda figurer. Jag är inte "the leading man" på det sättet men nu är jag kanske mogen för en huvudroll om det skulle hända. ☺

ERIK JOHANSSON FÖDD: 1979 i Enskede. **FAMILJ:** Fru och två barn. **BOR:** Hornstull. **GÖR:** Skådespelare. **AKTUELL:** Roller i *Ögon blå* (tv), *Hallonbåtsflyktingen* (bio), "Kom igen Charlie" (Oscarsteatern).

Läs en längre version av artikeln på situationstilm.se

on
på
m.se

– Det finns en föreställning om att det är dyrt och krångligt med båt. Vi vill sänka tröskeln så att fler ska våga och vilja skaffa båt, säger Mats Eriksson på Sweboat.

NYBÖRJARVIKEN

Att lägga till är en konst. Ibland slutar det med man över bord eller med skador på både båt, brygga och besättning. Men i Nybörjarviken på Grinda finns det chans att träna, där har övningsbryggan mjuka kanter och på bojarna står det "Prova mig". TEXT GERD ERIKSSON FOTO MARTINA HOLMBERG

Merparten av dem som kört båt har någon gång brakat in i bryggan när de ska lägga till. I de flesta fall beror det inte på nonchalans, utan på att det faktiskt är svårare att parkera en båt än en bil. Naturens krafter med vindar och strömmar kan ställa till det och dessutom saknar båtar broms. Att komma in i en fullbelagd gästhamn i kvällningen och klanta sig offentligt är många båtförarens mardröm. Därför finns Nybörjarviken. En träningsplats både för den som är ringrostig och för den som ska lägga till för första gången.

Övningsbryggan i Nybörjarviken har bildeck på sidorna som är överdragna med en blå presenning, allt för att det ska bli så mjukt som möjligt att lägga till och för att inte skada båten. Där finns också en Y-bom där man kan träna ett slags fickparkering i vattnet. Och på de två bojarna en bit ut i vattnet står det "Prova mig". Ska man rangordna svårighetsgraden i att förtöja en båt är det enklast att lägga till med sidan mot bryggan, därefter kommer Y-bom och så boj som är svårast.

– Här i Nybörjarviken är det verkligen det klassiska "övning ger färdighet" som gäller. Vi vill att fler stockholmare ska upptäcka

hobbyer i en familj och då är det inte lika givet att sjökunskapen kommer bara för att man har båt. Således finns det en anledning för många att träna.

NYBÖRJARVIKEN LIGGER PÅ betryggande avstånd från farleden, men skärgårdsbåtarna som går i leden kan ändå ge vågor och strömmar att parera. En som har bestämt sig för att åka till Nybörjarviken för att träna är Anna-Maria Nordgren. Hon och familjen brukar åka i hennes mammas motorbåt, men det är alltid maken som står vid ratten.

– Min man är reservare i flottan, så det blir alltid han som kör när vi är ute eftersom

JAG VILL INTE BEGRÄNSAS AV ATT INTE KUNNA TA BÅTEN SJÄLV OCH STICKA IVÄG BARA FÖR ATT JAG TYCKER ATT DET ÄR JOBBIGT ATT LÄGGA TILL.

Anna-Maria Nordgren

skärgården med båt. De finns de som tycker att det känns tryggare att stanna i Mälaren i stället för att ge sig ut i Saltsjön. Faktum är att 65 procent av alla stockholmare aldrig har varit i skärgården över huvud taget, säger Mats Eriksson som är vd för båtbranschens riksförbund Sweboat.

ATT LANDETS ENDA övningsbrygga sett dagens ljus är Skärgårdsstiftelsens och Sweboats förtjänst. De hoppas att den ska locka fler att ge sig ut i skärgården utan att vara fullfjädrade sjöbjörnar. När idén till en övningsbrygga föddes för ett par år sedan började de leta efter platser som kunde passa. På Grindas sydligaste spets, i Hästhalmssundet, fanns en sliten brygga som inte gjorde någon lycklig. Den fick ge vika för den ståtliga övningsbryggan som därmed låg i Nybörjarviken.

– Det finns en föreställning om att det är dyrt och krångligt med båt. Vi vill sänka tröskeln så att fler ska våga och vilja skaffa båt. Nidbilden är att båtlivet bara är nåt för rikingar, säger Mats Eriksson, som brakade in i en brygga med en trissjolle redan som tioåring.

Han säger också att de unga i dag inte har båtlivet i blodet på samma sätt som tidigare generationer haft. Hade familjen båt förr var man ute i den hela somrarna och barnen växte in i det. Men i dag finns det flera

han är mest van. Och då blir det också han som lägger till när vi kommer till en hamn. Men i sommar har jag och min mamma bestämt att vi ska träna oss i Nybörjarviken. Det är utmärkt att den finns och skönt med en plats där man kan öva i lugn och ro utan en massa åskådare.

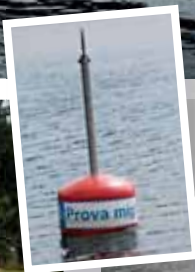
Vad är det svåraste med att lägga till?

– Vågor som är oberäkneliga och att bedöma hastigheten in till bryggan. Och sen vet jag inte riktigt hur rattutslagen blir när jag vrider ratten åt det ena eller andra hållet. Men det är bara att göra det tillräckligt många gånger så lär man känna båten.

Varför har du bestämt dig för att träna på att förtöja?

– Jag vill inte begränsas av att inte kunna ta båten själv och sticka i väg bara för att jag tycker att det är jobbigt att lägga till. Dessutom har vi två döttrar som börjar bli lite äldre och jag vill att de ska kunna förtöja och använda båten själva också framöver.

DEN DAG SITUATION Sthlm är på besök på Grinda är det inga båtar som tränar vid övningsbryggan. Däremot lägger en hantverkare till där för att fixa något på vandrarhemmet och så visar bland andra hamnvärden från gästhamnen, Christian Finckler, hur man kan använda nybörjarbryggan på olika sätt. Han har sett de flesta exempel på dålig förtöjning ▶

På sajten
Upptäck Båtlivet
finns det flera
instruktionsfilmer
om hur man
lägger till.

ATT PARKERA EN BÅT

- **Att lägga en båt på redden** är att kasta i ett ankare från fören och låta båten glida fritt i vattnet. Ligger man på redden krävs det en mindre båt för att ta sig in till land.
- **Att lägga till med en boj** kräver en aktertamp i bojen och en förtamp i bryggan. Missar man att kroka i bojen på väg mot bryggan är det bara att ta sig ut och börja om.
- **Att lägga till vid Y-bom** är att ta sig in i ett slags flytande ficka vid bryggan. Det gäller att komma med rätt vinkel och fart för att inte hamna på sniskan mellan bommarna och behöva börja om. Tamparna spänner man sedan mot Y-bommen, inte i bryggan.
- **Att lägga båten längs med en brygga** innebär att man ligger med någon av båtens sidor mot bryggan och förtöjer för- och aktertamp i bryggan.

ANVÄNDBARA KNOPAR VID FÖRTÖJNING

- Dubbelt halvslag** – enkel och stark knop som slås runt en pollare eller i en förtöjningsring.
- Dubbelt halvslag om egen part** – tampen lindas två gånger runt pollaren, därefter slås ett dubbelt halvslag runt den fasta delen av tampen.
- Pålstek** kallas kungen av knopar. Lätt att slå och lätt att lösa upp efter belastning.

Källa: Lasse Hult, sjöfarare

borta i gästhamnen och tycker att det är bra att det nu finns en plats för båtförarna att träna på. Han berättar att de som har båtar för flera miljoner oftast är de som är sämst på att lägga till.

– Jag brukar försöka att hjälpa de som verkar ovana med att ta emot tampar och se till att de kommer rätt. Men ibland kommer det många gäster samtidigt och då hinner jag inte.

På pollarna på övningsbryggan kan man träna sig på att göra dubbelt halvslag eller pålstek. Men egentligen, säger Mats

Eriksson från Sweboat, kan man lika gärna göra kärringknut eller rosett. Det är bara det att de är betydligt svårare att få upp.

I GÄSTHAMNEN ÄR det vanligt att gästerna lägger tampen tre varv runt pollaren och sedan går därifrån. Då kommer båten förr eller senare att vara lös. En av männen på övningsbryggan tror att det beror på att vissa sett för många filmer med John Wayne.

Den som någon gång har varit i skärgården har säkert hört en man stå vid rodret eller ratten och ropa till frugan att hoppa fastän det är långt kvar till bryggan eller bergknallen där de ska lägga till. På Transportstyrelsen för man statistik över olyckor och skador på sjön för fritidsbåtar. I deras senaste rapport från i juni i år kan man läsa att hoppet mellan båt och land är den enskilt vanligaste skadeorsaken. Där kan man också läsa att de som omkommer i båtolucky är män i nio fall av tio. Men när det handlar om skador står kvinnorna för hälften. Stukade fötter, knän och handleder, brutna ben, skallskador och avslitna hälsenor. Det är en utsatt position att vara hoppilandskalle. Det finns anledning att träna sig i att förtöja för den som är skeppare ombord.

– Det pyssligaste av allt med en båt är just att lägga till. Allra första gången jag skulle göra det satt det en man i båten bredvid och tittade på mig och snurrade med fingret mot tinningen. Det känns som om man förväntas vara så duktig på sjön och kunna

allt från början, säger Sophia Command som tagit skärgårdsexamen och köpte sin första motorbåt för två år sedan.

Vad är svårast att lära sig, navigeringen eller att hantera själva båten?

– Definitivt att hantera båten och att förtöja. Jag tror att man behöver lika mycket träning på det som när man tränar sig på att köra och parkera i bilskolan.

SWEBOAT OCH SKÄRGÅRDSSTIFTELSEN har haft en instruktionshelg på övningsbryggan under försommaren och kommer att ha ytterligare en i början av augusti. De skulle önska att de hade resurser att göra det oftare.

– Vår dröm är att kunna erbjuda en instruktör på bryggan flera helger under en sommar. Nån som kan ge tips och råd och visa hur man gör, säger Mats Eriksson på Sweboat.

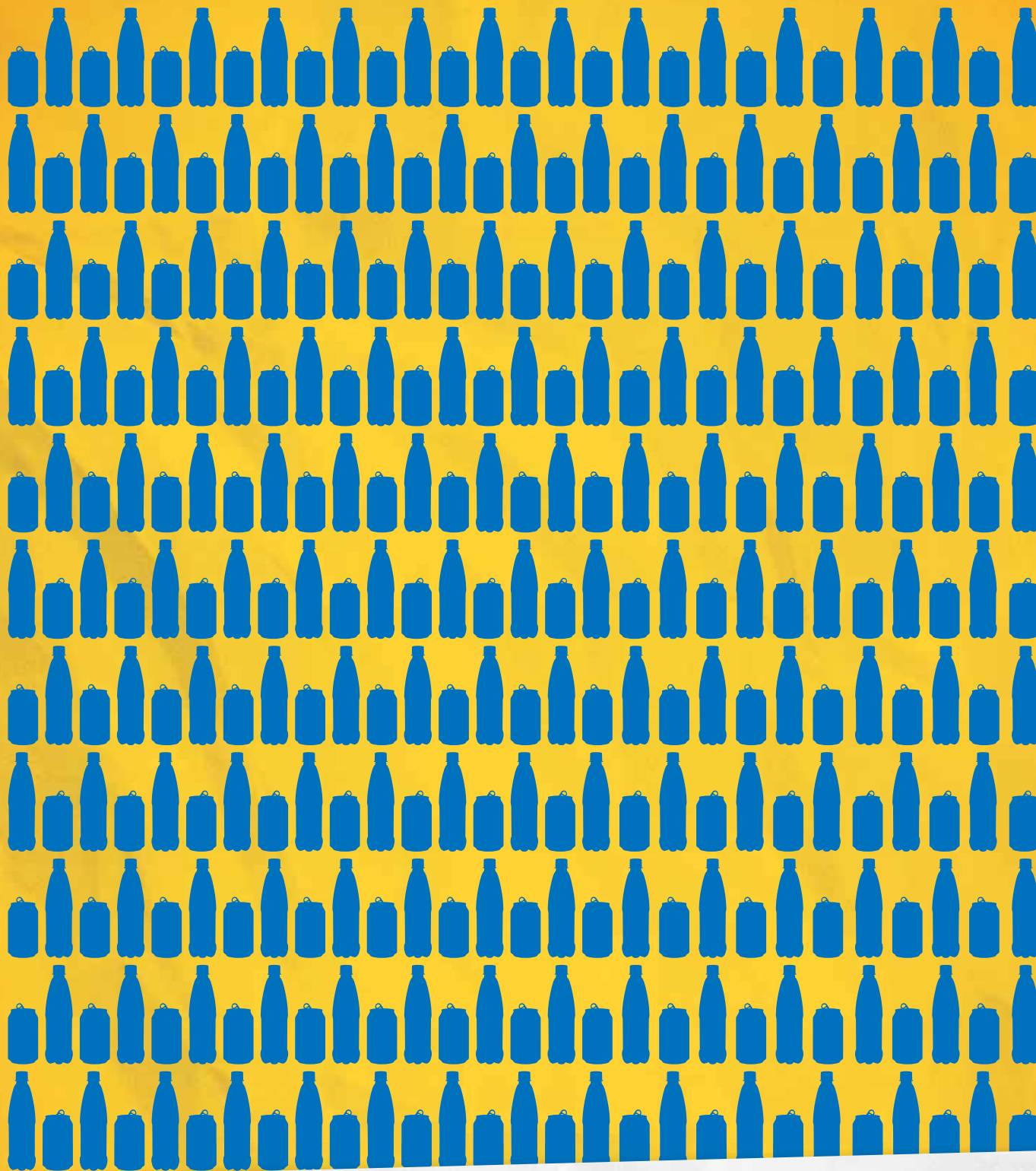
Nybörjarviken är inte utmärkt på sjökortet än. Men förhoppningsvis hittar den som vill dit ändå för att träna sig i den ädla konsten att angöra en brygga. Ⓢ

Sophia Command

PRIVAT

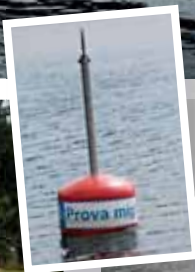
Har du mycket pant? *Vi hämtar den!*

Pantamera kan nu erbjuda gratis hämtning av pant hos privatpersoner, idrottsföreningar, arbetsplatser, kontor eller andra som har stora mängder pant. Pantpengarna behåller ni. Läs mer på www.pantamera.nu eller ring **011-191980** och anmäl intresse för hämtning.

PANTAMERA

Erbjudandet gäller inte för restauranger, pizzerior eller butiker som har möjligheter att skicka pant med sina grossister eller dryckesleverantörer.

På sajten
Upptäck Båtlivet
finns det flera
instruktionsfilmer
om hur man
lägger till.

ATT PARKERA EN BÅT

- **Att lägga en båt på redden** är att kasta i ett ankare från fören och låta båten glida fritt i vattnet. Ligger man på redden krävs det en mindre båt för att ta sig in till land.
- **Att lägga till med en boj** kräver en aktertamp i bojen och en förtamp i bryggan. Missar man att kroka i bojen på väg mot bryggan är det bara att ta sig ut och börja om.
- **Att lägga till vid Y-bom** är att ta sig in i ett slags flytande ficka vid bryggan. Det gäller att komma med rätt vinkel och fart för att inte hamna på sniskan mellan bommarna och behöva börja om. Tamparna spänner man sedan mot Y-bommen, inte i bryggan.
- **Att lägga båten längs med en brygga** innebär att man ligger med någon av båtens sidor mot bryggan och förtöjer för- och aktertamp i bryggan.

ANVÄNDBARA KNOPAR VID FÖRTÖJNING

Dubbelt halvslag – enkel och stark knop som slås runt en pollare eller i en förtöjningsring.

Dubbelt halvslag om egen part – tampen lindas två gånger runt pollaren, därefter slås ett dubbelt halvslag runt den fasta delen av tampen.

Pålstek kallas kungen av knopar. Lätt att slå och lätt att lösa upp efter belastning.

Källa: Lasse Hult, sjöfarare

borta i gästhamnen och tycker att det är bra att det nu finns en plats för båtförarna att träna på. Han berättar att de som har båtar för flera miljoner oftast är de som är sämst på att lägga till.

– Jag brukar försöka att hjälpa de som verkar ovana med att ta emot tampar och se till att de kommer rätt. Men ibland kommer det många gäster samtidigt och då hinner jag inte.

På pollarna på övningsbryggan kan man träna sig på att göra dubbelt halvslag eller pålstek. Men egentligen, säger Mats Eriksson från Sweboat, kan man lika gärna göra kärringknut eller rosett. Det är bara det att de är betydligt svårare att få upp.

I GÄSTHAMNEN ÄR det vanligt att gästerna lägger tampen tre varv runt pollaren och sedan går därifrån. Då kommer båten förr eller senare att vara lös. En av männen på övningsbryggan tror att det beror på att vissa sett för många filmer med John Wayne.

Den som någon gång har varit i skärgården har säkert hört en man stå vid rodret eller ratten och ropa till frugan att hoppa fastän det är långt kvar till bryggan eller bergknallen där de ska lägga till. På Transportstyrelsen för man statistik över olyckor och skador på sjön för fritidsbåtar. I deras senaste rapport från i juni i år kan man läsa att hoppet mellan båt och land är den enskilt vanligaste skadeorsaken. Där kan man också läsa att de som omkommer i båtolucky är män i nio fall av tio. Men när det handlar om skador står kvinnorna för hälften. Stukade fötter, knän och handleder, brutna ben, skallskador och avslitna hälsenor. Det är en utsatt position att vara hoppilandskalle. Det finns anledning att träna sig i att förtöja för den som är skeppare ombord.

– Det pyssligaste av allt med en båt är just att lägga till. Allra första gången jag skulle göra det satt det en man i båten bredvid och tittade på mig och snurrade med fingret mot tinningen. Det känns som om man förväntas vara så duktig på sjön och kunna

allt från början, säger Sophia Command som tagit skärgårdsexamen och köpte sin första motorbåt för två år sedan.

Vad är svårast att lära sig, navigeringen eller att hantera själva båten?

– Definitivt att hantera båten och att förtöja. Jag tror att man behöver lika mycket träning på det som när man tränar sig på att köra och parkera i bilskolan.

SWEBOAT OCH SKÄRGÅRDSSTIFTELSEN har haft en instruktionshelg på övningsbryggan under försommaren och kommer att ha ytterligare en i början av augusti. De skulle önska att de hade resurser att göra det oftare.

– Vår dröm är att kunna erbjuda en instruktör på bryggan flera helger under en sommar. Nån som kan ge tips och råd och visa hur man gör, säger Mats Eriksson på Sweboat.

Nybörjarviken är inte utmärkt på sjökortet än. Men förhoppningsvis hittar den som vill dit ändå för att träna sig i den ädla konsten att angöra en brygga. Ⓢ

Sophia Command

PRIVAT

I SÅNGENS BUBBLA

.....

Edda Magnason är för de flesta "hon som spelade Monica Zetterlund". Men hon är nu framförallt låtskrivare och artist, spelar snart på Stockholms Kulturfestival. Hon är också den som ville bli konsertpianist som fyraåring, som uppskattar Stockholm under ytan och som alltid gillat att leka.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

.....

on hade fått följa med mamma på pianokonsert. Med stora ögon satt fyraåriga Edda Magnason och såg hur pianisten Stina Backlund, klädd i en klänning som förde tankarna till flamenco,

spelade så att det rykte om pianot.

Det var då hon för första gången tänkte att hon ville hålla på med musik. Konsertpianist var det tjugigaste man kunde vara, tyckte hon. Så det skulle Edda Magnason bli.

Hon övade på pianot som fanns hemma i huset i Fyledalen på den skånska landsbygden. Kom släkten på besök var det hon som spelade för dem, små låtar hon komponerat ihop.

Någon konsertpianist blev Edda Magnason inte, men hon började syssla med musik och pianospelandet har alltid funnits i centrum. Hon har gett ut två egna skivor, ytterligare en är på gång och 14 augusti kliver hon upp på en av Stockholms Kulturfestivalers scener.

Men de flesta känner förmodligen igen henne mest som "hon som spelade Monica Zetterlund". Filmen *Monica Z* blev 2013 års mest sedda film med en halv miljon biobesökare. Edda Magnason gick från att vara en artist som var känd för en relativt smal musikpublik till att bli känd hos svenska

folket. Det har varit både rolig och omtumlande tid.

– En av mina största styrkor är att jag är ganska stresstålig. Och att jag kan ha lite distans till det, säger hon. Jag tror att det är ganska viktigt när man gör nåt som senare ska tas emot, till exempel när man gör en film eller spelar in en skiva, att inte tänka för mycket på vad det kan leda till. Om man börjar noja över vad man gör, vad man säger, om man tänker för mycket framåt och på vad folk ska tycka, då vågar man inte göra nånting. För det är ju faktiskt ganska läskigt. Men det ignorerar jag när jag gör grejer.

Hon berättar att hon inte heller läser något om sig själv, googlar aldrig "Edda Magnason". Hon vill inte veta vad som skrivs.

– Jag försöker att inte ha det perspektivet på mig själv. Fast det är klart att man bryr

**EN LÅT SOM ÄR
TRE-FYRA
MINUTER LÅNG,
DÄR MAN FÅR GÅ IN
SOM I EN BUBBLA,
DET TYCKER JAG
ÄR MYSIGT.**

sig om vad folk tycker, för på sätt och vis gör man film och musik för andra. Man gör det för att man vill att nån ska... såhär... vad ska jag säga? Mitt kaffe har inte kickat in än, ursäktar hon sig och tar en klunk av morgonens första kaffe, som hon beställt några minuter tidigare: "kaffe med mjölk i, men inte för lite mjölk – tänk trenchcoatfärgat".

EDDA MAGNASON HAR precis kommit hem från spelningar runt om i landet och ska snart i väg igen. Låtarna hon spelar har hon ännu inte släppt på skiva. Det album som hon tidigare sagt skulle komma i början av 2014, det har ännu inte kommit ut.

– Jag hoppas att skivan kommer under hösten i alla fall, säger hon. Jag började på den för ganska länge sedan, men när jag sen satte ihop det band som jag spelar med nu så ville jag spela in skivan med dem i stället. Innan gjorde jag mycket själv och har spelat in ganska mycket med pålägg lager på lager. Det blir mycket mer liv med riktiga musiker, när man lirar ihop. Och efter att man har turnerat med materialet så sitter det också bra, vi är så inrepade nu. Det är faktiskt ett ganska kul arbetssätt, att först gigga med låtarna och sen spela in skivan.

Bandet började ta form efter *Monica Z*-filmen. Under inspelningen träffade hon många jazzmusiker, bland annat en basist som ville spela både kontrabas och elbas. Sedan visade det sig att hans kompis var ►

en fantastisk trummis som spelat med First Aid Kit. Och sedan ville Edda Magnason ha med en tjej som sjunger bra och så fortsatte bandet att växa.

Vad skiljer den här skivan från dina tidigare?

– Svårt att säga. Första skivan hade kammarrockorkestersound. Den andra skivan var en reaktion på det – då jag ville testa allt möjligt. Det har gått rätt lång tid och hänt mycket sen senaste skivan. Fast det är ändå samma tonspråk, det är fortfarande jag, jag jobbar på liknande sätt.

Hon kallar sin musik för crossovermusik eftersom många olika genrer kan blandas i samma låt: jazz, folkmusik, soul och klassiskt. I popformat.

– Jag gillar många genrer och tycker bäst om när man får blanda fritt. Popgenren är väldigt fri, där är man så obunden. Jag gillar också formatet: en låt som är tre–fyra minuter lång, där man får gå in som i en bubbla, det tycker jag är mysigt.

I TONÅREN BLANDADE hon allt möjligt i ljudväg. Edda Magnason var 16 år när hon köpte en fin portastudio. Hon betalade med försäkringspengar hon fått på grund av den diabetes som upptäcktes när hon var elva år. I sitt sommarprat i Sveriges Radio berättar hon lite om att ha sjukdomen: om kontroller, läkare, oroliga föräldrar och ansvaret att ta hand om sig, sköta sig. Men när det kommer på tal här på uteserveringen i Mariabergets stentrappor i skydd från den starka solen och där reggaemusiken letar sig ut från Kafé Magnolia kommenterar hon bara sjukdomen kort och med en liten axelryckning som kan tolkas som "det är som det är, man vänjer sig och det är inte en sån stor grej".

Roligare verkar hon tycka att det är att prata om den där portastudion som hon köpte. Den som på sätt och vis förändrade

hennes liv. Det var med den hon började experimentera. Hon tyckte att det var spännande, nästan magiskt, och hon hade sitt golv fullt med sladdar och manicker. Hon brukade gå omkring och spela in ljud, tyckte att det kändes som att vara på expedition så fort hon lämnade hemmet. Ljudet av tåg som bromsade in, vatten som rinner, babyjoller. Till och med när familjen åkte på semester och de hade klivit ombord på planet och flygvärdinnorna höll säkerhetsgenomgång, då satt Edda Magnason i sin flygstol beredd att trycka på "rec" för att fånga flygvärdinnans "Fasten your seatbelts please".

JAG HADE VERKLIGEN EN FALLENHET FÖR DET PAMPIGA NÄR JAG VAR LITEN.

Hon ville fånga ljud som hon sedan kunde "sitta och pula med" på sitt rum, lägga dem på låtar som hon spelade på elpiano.

– Jag tycker att det blev ganska bra faktiskt, det var mycket inlevelse i låtarna. Och det var kul. Jag har alltid gillat att leka och pyssla. Jag har kvar de gamla "demosarna" som jag gjorde under den perioden, de är som gamla dagböcker.

DET VAR OCKSÅ i tonåren som hon började sjunga, fram till dess hade hon mest kompat andra på piano. Men låtar har hon skrivit sedan barnsben.

– Min första låt var en pianosång som jag gjorde när jag var sex–sju år. Den var jättepampig, säger hon och skrattar högt åt minnet. Jag hade verkligen en fallenhet för det pampiga när jag var liten. Ju pampigare desto bättre. Jag hade också alltid jättepötiska namn på mina låtar, mycket naturromantiska titlar.

När hon var elva år började hon ta pianolektioner.

– Jag började ganska sent. Min mamma var noga med att jag skulle få leka med musiken och att jag själv skulle välja när och om jag ville ta lektioner. Mamma hade gått hos pianolärare när hon var liten och tyckte att det tog död på hennes leklust. Men eftersom jag hade spelat piano i flera år hemma så tyckte jag redan att jag kunde spela när jag började hos pianoläraren. Jag hade redan fått lite identitet i det och tyckte att jag var pianist. Tog med mina egna låtar och visade för pianoläraren.

De låtarna hon skriver i dag säger hon kommer lite från verkligheten och lite från fantasin. Och lite från något hon hört någonstans. Och så kokar hon ihop det.

– Låtar är som nån sorts abstrakt känsla som man försöker sätta ord på. Det är svårt att förklara själva låtarna, de säger sig själva när man lyssnar på dem. Men det finns något slags budskap i varje låt. Jag hittar inspiration hela tiden i livet, men jag tycker att det är svårt att skriva om nåt direkt när man är med om det. Det måste in och processas och kan senare komma fram på nåt sätt i en låt, säger hon och fortsätter:

– På nya skivan har jag en låt som heter

"Game of Gain", som handlar om att man hela tiden trappar upp det man är glad för. När man har framgång i nåt, när man blir äldre, så måste man hela tiden göra ännu mer för att uppnå samma glädje.

FRAMGÅNG HAR EDDA Magnason nått. Hennes skivor har hyllats av kritiker och för *Monica Z* fick hon en guldbagge för bästa kvinnliga huvudroll, trots att hon inte hade någon skådespelarerfarenhet sedan tidigare. Hon beskriver filmprojektet som att dyka in i något helt nytt, "värsta äventyret", och en inspelningstid som var "dökul".

– Jag har fått uppleva så mycket och lärt känna fantastiskt folk. Att se hela maskineriet, allt lagarbete – jag har lärt mig svinmycket. Jag har fått allt jag kan drömma om i den filmen, säger hon. I samband med att filmen hade premiär var det ju faktiskt lite glamour också, en massa intervjuer och röda mattor. Det var en festlig period. Men just nu kan man säga att jag är rätt klar med projektet. Det äventyret har jag ridit ut.

Vill du göra mer film?

– Ja, jag tycker verkligen att det är jättekul.

Hon har signat med en agentur i Hollywood och har gått på en del auditioner och provfilmningar. Men just nu satsar hon framför allt på musiken. Hon har dock ett mindre filmprojekt på gång – en roll i en isländsk film.

– Jag ska dit snart och vara med på en inspelning, men det är bara en liten roll. Jag spelar en mamma till ett struligt barn, säger hon. Jag får träna lite på isländskan, hoppas ►

EDDA MAGNASON

FULLSTÄNDIGT NAMN: Edda Karin Hjartardóttir Magnason.

FÖDD: 22 augusti 1984.

BOR: på Gärdet, Stockholm.

YRKE: låtskrivare, artist och skådespelare.

BJORT I URVAL: Albumen *Edda Magnason* (2010) och *Goods* (2011), samt soundtrackalbumet *Monica Z: musiken från filmen* (2013). Spelade huvudrollen i filmen *Monica Z*.

att det inte är så mycket jag ska säga. Jag är inte så bra på isländska, däremot är jag bra på ljudet – att härma isländska.

Edda Magnasons pappa är islänning och bor sedan 15 år tillbaka på Island. Efter gymnasiet åkte hon dit i ett halvår och jobbade med fisk, sålde mjukglass och korv, men framför allt för att lära känna sitt isländska ursprung bättre.

– Det är alltid jättehärligt att komma till Island, det är så avslappnande. Och de är också så himla familjenära där.

Oftast åker hon till sin pappas by vid östra kusten. När hennes farmor levde blev det också turer till hennes hem i Reykjavik.

– Hon var väldigt mysig. Farmor var navet i släkten, hennes lägenhet i Reykjavik var ankaret, den självklara mötesplatsen. Barnbarnen var ofta där, det var alltid nån av mina kusiner som satt hemma hos henne och gjorde läxorna. Folk kom och gick, det var ganska mycket liv och rörelse hos henne.

DEN ISLÄNDSKA KARGA naturen, ödsligheten, bergen, vulkanerna, den kraftiga vinden, de trädlösa slätterna och havet gör att spökhistorier, vidskepligheten, myter och sagor förekommer i många isländska hem.

– Farmor var en riktig berättare, hon pratade både på inandningen och utandningen. Hon pratade bara isländska, jag fattade inte allt men lyssnade ändå på hennes långa historier om gamla släktingar, om livet på landet och om när hon växte upp. Det var ibland som Emil Lönnebergas historier: "det hände och så sprang jag hela vägen hem" eller "nån gång när vi red vilse" och så övergick de i spökhistorier.

Trodde du på spöken?

– Gud ja! När jag var liten tyckte jag ofta att det var nån som stod och tittade på mig när jag spelade piano.

Hon brukade då med andan i halsen springa ut ur rummet i Fyledalen. Huset låg en mil från havet, var omgivet av lövskogar, fält, gårdar, grusvägar och kor.

– Det var underbart att växa upp där. Jag älskar att komma till "Fylan", där känner jag varenda sten.

Hon längtade inte därifrån, men hon fanfiserade om andra platser och städer som låg långt bort från grusvägarna där hon gick långa promenader. Där fanns mycket stillhet och rymd och utrymme att tänka. Hon gick i lövskogarna med Michael Jack-

NÄR MAN KOMMER LITE UNDER STADENS YTA SER MAN ATT DET HÄNDER SÅ MYCKET DÄR.

son, Björk eller Frank Zappa i lurarna, ljud som från en annan värld.

– Jag tror inte att jag längtade till storstan i sig, det var nog mer fantasier och en tanke om att inte allting var där i "Fylan".

Hon flyttade så småningom till Malmö och nu bor hon i Stockholm. Här har hon bott på lite olika andrahandsadresser. Ett halvår här, ett halvår där.

– Det har inte stört mig så mycket att flytta runt mellan lägenheter, det har ändå varit så mycket resande hit och dit för mig med jobbet. Jag bor på Gärdet nu, men ska snart flytta igen. Det är inte helt klart vart det blir.

Hur trivs du i Stockholm?

– Bra. Jag har mest bott på Söder, här vid Mariatorget och vid Hornstull. När jag skulle flytta från Söder tyckte jag först att det kändes hemskt, men när jag väl gjorde det så var det skönt att komma ut till lite lugnare områden. Men varje gång jag kommer hit tycker jag att det är så himla mysigt, säger hon samtidigt som hon går fram längs Bastugatan, där hon ska fotograferas.

Eller snarare dansar fram. Hon står sällan stilla under plåtningen, "det kan vara lite swag", säger hon, nynnär och gör jazz-

ga rörelser med armarna, så pass mycket att fotograf Martina Holmberg kommenterar att det här nästan är som att plåta fotboll.

Vid Ivar Lo-parken är utsikten fantastisk. På andra sidan Riddarfjärden breder city ut sig, Stadshuset som tornar upp sig vid vattnet, Klara kyrka som sticker upp mellan höghusen och någonstans i närheten av Kungsträdgården finns Gustav Adolfs torg. Det är där Edda Magnason ska spela under Stockholms Kulturfestival tillsammans med orkester, Modern Fantazias, ledd av dirigenten Hans Ek.

– Det ska bli så himla kul, jag älskar den orkestern. Det blir mest material från den nya skivan, som Hans Ek har arrangerat för orkestern. Det är maffigt, säger hon. Stockholm är verkligen en bra stad vad gäller musik, hela stan är full av musiker. När man kommer lite under stadens yta ser man att det händer så mycket där under. Det är det som är så kul med Stockholm – det kan se så kliniskt ut först och känns inte askreativt eftersom det är så snyggt och historiskt, men det finns många dolda dörrar: en studio här och en där.

EN SKILLNAD MELLAN Malmö och Stockholm tycker hon är att det är lite mer "soft" i Malmö. Och mer spontant.

– Där kan man bara ringa på hos nån och fråga om man ska hitta på nåt. Här måste man boka en träff två veckor i förväg, man sätter in en fika i kalendern. Folk är så busy här, i alla fall de jag känner. Många är ambitiösa och kör sitt rejs. Men det är både positivt och negativt: positivt för att det finns så många att jobba med, negativt för att det inte finns så mycket utrymme för spontanitet. Men jag har blivit likadan, jag har en kalender för allt, jag har ju kommit till Stockholm mycket på grund av jobb.

Vad som egentligen är hemma för Edda Magnason är lite oklart. Det är Fyledalen, Malmö, Stockholm och på senare tid även Budwheels i Hammarby Sjöstad.

– Det är ett jättestort magasin med replokaler och förråd där musiker har sina instrument. Där har vi repat en hel del och jag känner mig hemma när jag repar. Eller när jag är i mina låtar. Det är också ett slags hem, säger hon. Var man bor, det är nog ganska odramatiskt för mig. Om jag har nära och kära, kan sätta upp min dator, har mitt piano, lite sladdar och stearinljus, då känner jag mig hemma var som helst.

UN CERTAIN REGARD
FESTIVAL DE CANNES
JURYNS PRIS

♥♥♥♥♥ "BÄTTRE ÄN SÅ HÄR BLIR DET INTE."
FEMINA

aaaaa ★★★★★
AMELIA THE GUARDIAN

TURIST

EN FILM AV RUBEN ÖSTLUND

BIOPREMIÄR 15 AUGUSTI

TriArt Film - kvalitetsfilm på bio och online.TriArt.se

Det är ett av stans stora bygghål – gropen som är en del av nya Slussen. Men när byggarbetarna grävde i marken fann de ett Södermalm som ingen visste fanns – 800 år tillbaka i tiden. Och historien om livet på Söder måste nu skrivas om. TEXT JAN LINDSTRÖM FOTO MARC FEMENIA

BYGGHÅL I HISTORIEN

De gräver hål överallt i stan. Men inga är viktigare än de kring Slussen.

Så vi gick ner i ett av dem, det hittills märkligaste.

På ett år har byggarna grävt sig 800 år ner i tiden och funnit en bit av Stockholm som ingen trodde existerade.

Arkeologerna fann en prydlig gata, stenslagd kajskoning och en brygga från 1200-talet, i själva verket från tiden innan Birger Jarl beordrat att staden skulle heta Stockholm.

Fyndet ändrade helt plötsligt historien om Södermalm. Där man väntat sig att finna torftig lantlighet fann man – medelklass i stenhus, hantverk, en metallverkstad.

För att gå ner i gropen intill Stadsmuseets norra sida måste man enligt byggaren JM:s reglemente bära väst i varselfärger, skyddshjälm och stövlar med stålhatta över tårna.

Vi får låna utstyrseln av den samordnade byggplatsledaren Mats Johansson och informatören Emma Sahlman som går med nerför den skrangliga järntrappan.

BYGGARNA HAR GRÄVT sig ner så långt de behöver. De har nått ett lager av grus och sand,

som kan vara bortåt 20 meter djupt innan det övergår i berggrund. Med all säkerhet finns inga fornyfynd kvar att hitta.

Grävandet har tagit nästan precis ett år. Om inte arkeologerna funnits hade det gått på ett par månader.

Firman Arkeologikonsult har stått för den överlägset längsta och intressantaste delen av grävandet. Kenneth Svensson på firman är hörbart förtjust i fynden.

– De har skrivit om vår historia, säger han. Vi hade aldrig trott att vi skulle finna det vi fann.

Att söderkisar – åtminstone vid den framtida Slussen - för 800 år sedan inte alls behövde vara ena toviga torparlurkar i ett tröstlöst armod, utan lika gärna hantverkare och stadsbor i relativt välstånd.

**DE HAR SKRIVIT
OM VÅR HISTORIA.
VI HADE ALDRIG
TROTT ATT VI
SKULLE FINNA
DET VI FANN.**

Nästan 300 år senare, i slutet av 1400-talet, ser bilden av den här platsen faktiskt mer ut som man tänkt sig, mera lantlig utkant. På arkeologens bilder syns ett djurstall, ungefär där metallverkstaden fanns på 1200-talet.

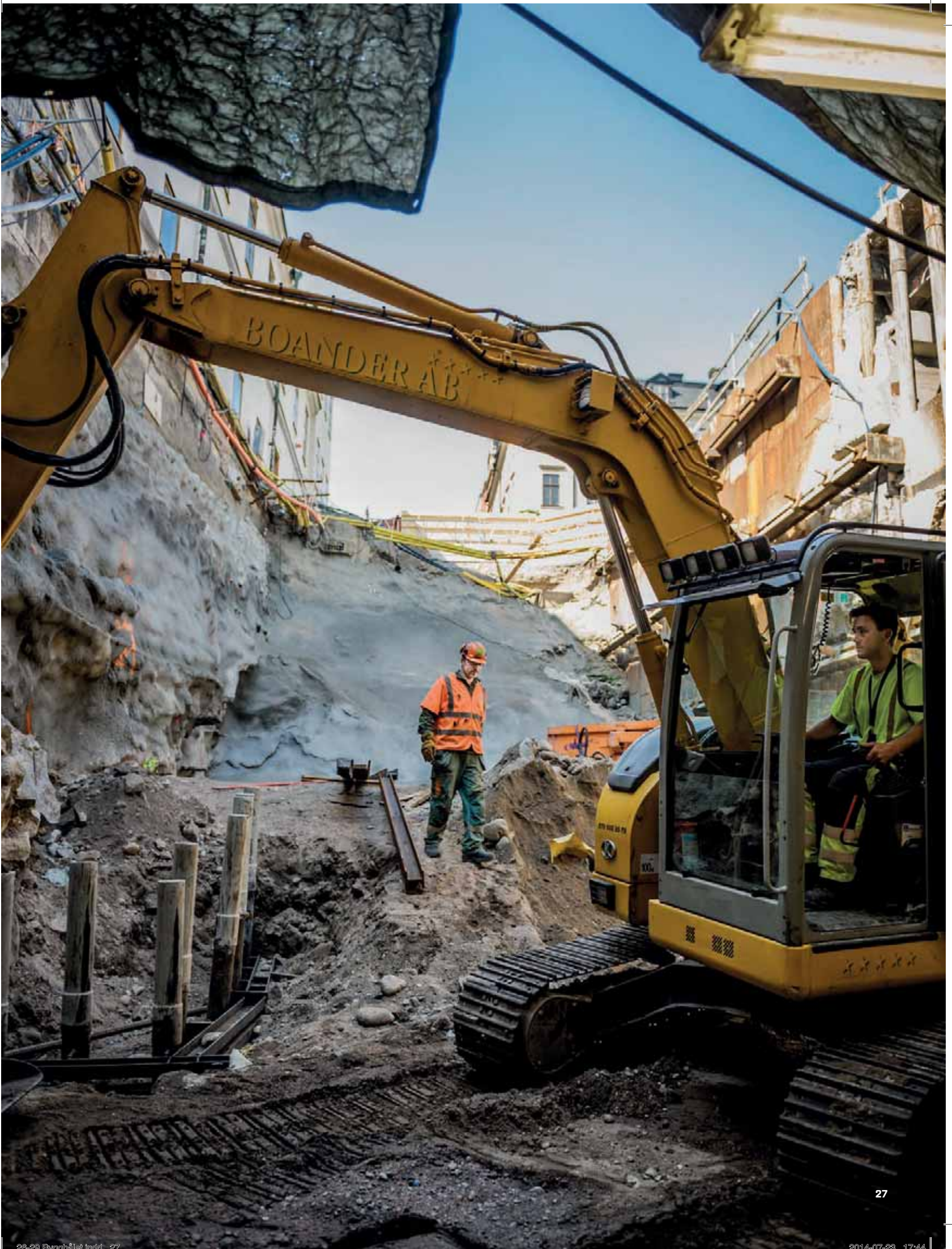
Och 30 år senare pågick ett hänsynslöst krig mellan danskar och svenskar i krokarna. Ett av de båda härarnas, Kristian II:s och Gustav Vasas, nöjen var att bränna ner hus och gårdar. Rykande ruiner, gråtande barn och likstank, det var en förfärande tid på Söder.

GRUSET PÅ GROPENS botten bildar en slänt som leder upp mot Götgatan. Det är en del av Stockholmsåsen.

Från början tänkte man slå ner pålar i gropens botten. Men åsen grusade planeringen. Det finns risk för sättningar som kunde skada Stadsmuseets kulturminnesmärkta byggnad. Det får inte ske. Man får inte göra någon som helst åverkan på det huset utan tillstånd. Inte ens slå en liten bult i stengrunden.

När byggarna såg att museets grund inte bara bestod av rejåla stenblock, utan också av en del mindre stenar som skulle kunna lossna vid skakningar eller sättningar, fick ▶

de tillstånd att spruta på en betongförstärkning. Den gör nog nytta men den är oerhört grådaskigt ful.

Mats Johansson visar upp mot grusslän-
ten, där ligger som ett litet stenröse:

– Det är den brunn som fanns här på
1200-talet, berättar han.

Vi ser en samling rundlagda stenblock
och grips av något slags oväntad vördnad.
Vi ser en het dag, som den vi just har, och
en medeltida Söderbo som vevar upp en
skinnsäck vatten, dricker stora klunkar
och håller resten över sitt svettiga hår.

**Där har brunnen legat osynlig under jord i
kanske hundratals år. Och nu?**

– Nu ska den täckas över, säger
Mats Johansson. Men om 120 år
eller så behöver man riva upp
och bygga om. Då kommer man
att hitta den igen.

Den här gropen är mest till
för att dra nya rör och ledningar
under den fortsättning av Horns-
gatan som ska bli den nya Stads-
gårdsleden.

Vilka sorters ledningar och rör?

– Det är faktiskt sekretessbelagt, säger
Mats Johansson.

Hemligt för att försvåra terrorism?

– Det är också sekretessbelagt.

FÖR ETT ÅR sedan måttade en grävskopa in
startpunkten för just den här gropens till-
komst, efter noggranna ritningar som under
året korrigerats och förnyats efter behov.

Betongbalkar och pålar skars ner med
diamantsåg och stålblock med gasdriven
skärställning. Allt som hivades upp ur gro-
pen lastades efter hand på bilflak och kör-
des till deponier som Gladö Kvarn.

När vi står en bit upp på grusslän-
ten och ser oss tillbaka rusar t-banetågen förbi
bakom en lätt skyddsvägg som främst ska
stoppa damm och småsten. Det betongtak
som är t-banans golv har fått en extra stöt-
ta av stål för säkerhets skull. Det får inte
finnas en risk för att ett tåg faller ner i gro-
pen. Väggen har några utskurna fönster så
att passagerarna norrut faktiskt kan få en
glimt av gropen om de tittar väldigt fort.

Nedanför jobbar en liten grävskopa.
Föraren hanterar skopan som man han-
terar en full soppsked, med en snirklande
försiktighet vänder han den åt rätt håll. Det
är skicklig yrkesverksamhet.

En byggsmed som heter Björn och har

Gata från
1200-talet.

ARKEOLOGKONSULT

Mats
Johansson.

ett leende som en solvarg kapar en stålblock
med sin skärbrännare.

Det är ingen rusch i gropen under juli.
Den är i princip färdigrävd och bara två
tre firmor, entreprenörer och konsulter, är
i arbete. Så småningom kommer de att bli
cirka 25.

Det är ganska kvavt nere i gropen. Uppe
på Södermalmstorg har kiosk- och torg-
handeln tagit fart. Parksofforna bemannas
av flanörer och hemlösa människor. Folk
strömmar ut och in genom t-banestationen.
Stadsmuseet har inte öppnat än, men nå-
gra turister står redo att ta trappan ner till
museigården.

Den här gropen är en del av nya Slussen,
det mest kringstormade projektet i Stock-
holms senare historia. Jag får en broschyr
av informatören Emma Sahlman. När jag
bläddrar igenom den ser jag alla de ord som
ska promota det stora ombygget:

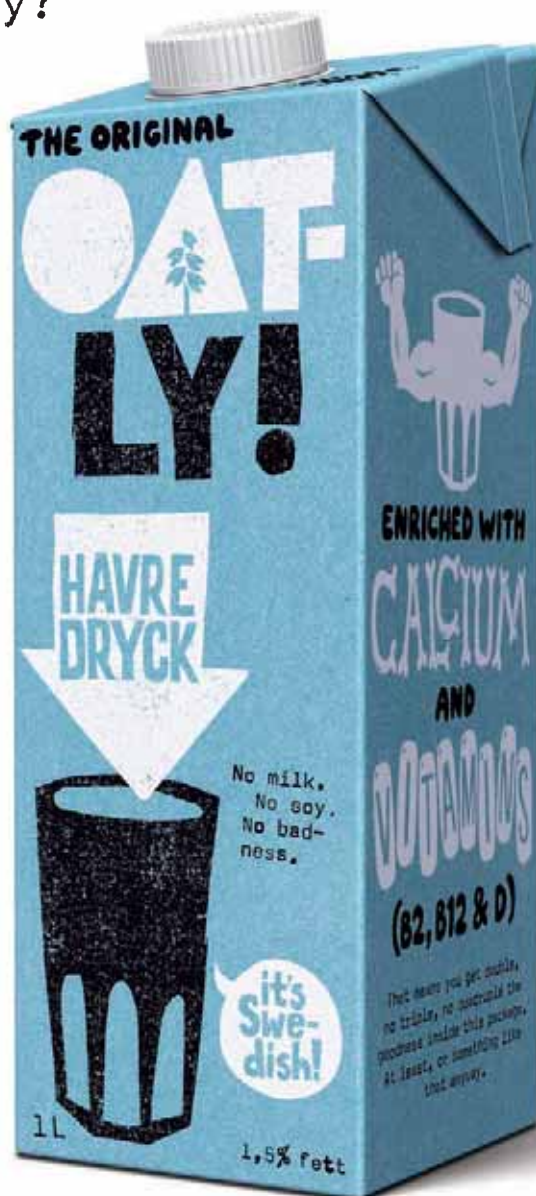
"attraktiv mötesplats... möta dagens tra-
fikflöden... lättare att hitta... framkomlig-
het för gående och cyklisterna... ljus, trygg
och inbjudande... gott om sittmöjligheter
och utsikt... en grön oas mitt i Stockholm...
levande stadsliv... dricksvattnet tryggas."

Det är mycket väl skrivet.

Vi har fått se hur det en gång var. Nu får
vi se hur det faktiskt blir. 📍

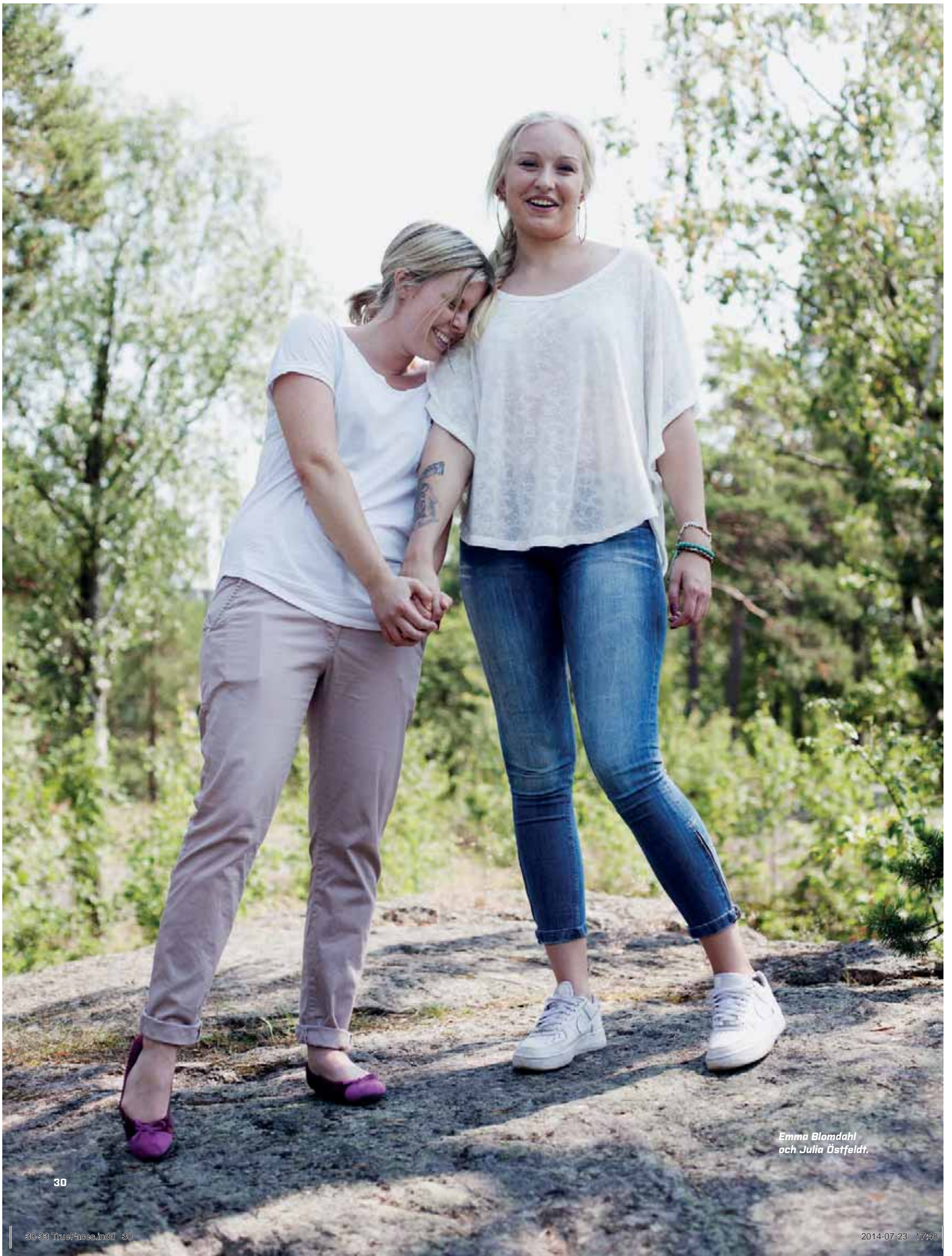
IT'S LIKE MILK, BUT MADE FOR HUMANS.

So what is this oat drink anyway? Milk? No, it's not milk. Milk comes from a cow. It was designed for baby cows. Oats grow. You plant them in the soil of the earth and allow the sun to shine on them and they grow. Tall and strong and full of goodness.

A couple of decades ago, we looked at the nutritional power of oats and thought: what if we forgot the cow altogether and turned these oats into a drink that was designed for humans? So we did. And here it is. Please do enjoy!

*Emma Blomdahl
och Julia Östfeldt.*

De önskar förstås att det aldrig hade hänt, det sexuella våldet. Men när Emma Blomdahl och Julia Östfeldt träffades på Södersjukhusets akutmottagning för våldtagna kvinnor fann de en särskild vänskap. Och där föddes idén till projektet True Faces of Sexual Violence. De bestämde sig för att våga prata om det, visa sina ansikten, inte skämmas mer. Och kämpa för förändring. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO SOFIA RUNARSDOTTER

TILLSAMMANS MOT SEXUELLT VÅLD

De glömmer aldrig 1 juni 2013. För Julia Östfeldt var det dagen då hon tog sig ur ett destruktivt förhållande, då misshandeln och det sexuella våldet slutade. För Emma Blomdahl var det dagen då det hände.

Det var en sen sommarkväll och Emma Blomdahl hade nyligen fyllt 23 år. Hon hade ordnat med födelsedagsfest, och tillsammans med vänner gick firandet sedan vidare till en av Stockholms populäraste klubbar. Där träffade hon en kille i baren. Han var snygg, de flörtade, hon följde med honom ut för att röka. En kyss. Mer ville inte Emma Blomdahl. Det ville han.

Hon tog bort hans hand, sa ifrån. Han fortsatte. Hon bad honom sluta flera gånger, men insåg till slut att han hade bestämt sig, det syntes i hans ögon. Hon var rädd, han puttade henne framåt. Det som sedan hände vid stängslet utanför klubben minns

inte Emma Blomdahl mycket av. Det var som att hon lämnade sin kropp.

Några månader senare, i oktober, träffades Emma Blomdahl och Julia Östfeldt för första gången på Södersjukhusets akutmottagning för våldtagna kvinnor där de skulle vara med i samma gruppterapi. Det blev början på en fin vänskap och en projektidé. På terapin mötte de andra tjejer, hörde deras historier, våldtäkterna var olika. Där mötte de också sina egna föreställningar och fördomar om vem som blir våldtagen, vem som våldtar och hur en våldtäkt går till. De slogs

båda av att ingen i terapigruppen stämde in på den stereotypa bilden, men att den stereotypa bilden gjort att en del av dem inte hade anmält. För vem skulle tro dem?

Några av tjejerna hade fått kommentarer som "du ska vara tacksam att han ville ligga med dig, han som är snygg och populär". De flesta hade fått frågan om gärningsmannen var en invandrare, alla hade svarat nej. Och ingen hade våldtäkt "stämplat i pannan", det gick inte att se om "de var den typen av tjej som blir utsatt, som lever riskfyllt".

Emma Blomdahl och Julia Östfeldt kände ►

NÅGRA AV TJEJERNA HADE FÅTT KOMMENTARER SOM "DU SKA VARA TACKSAM ATT HAN VILLE LIGGA MED DIG, HAN SOM ÄR SNYGG OCH POPULÄR".

Cirka 36 000

våldtäkter sker uppskattningsvis under ett år i Sverige – 100 stycken varje dag.

17 700

sexualbrott anmäldes under 2013. Av dem rubricerades 6 000 som våldtäkt. Andra är sexuellt ofredande (8 800), sexuellt tvång, utnyttjande.

1 220

lagföringsbeslut gällande sexualbrott fattades år 2012. Cirka 200 dömdes för våldtäkt.

23 procent av sexualbrotten anmäls

att de ville göra något för att sprida kunskap och krossa fördomarna om sexuellt våld. Ett nej är ett nej, oavsett vem man är, vem gärningsmannen är och var eller hur det gått till.

DE ANMÄLDE PROJEKTIDÉN True Faces of Sexual Violence till jämställdhetstävlingen Make Equal, där de vann 10 000 kronor för att kunna förverkliga projektet: en fotoutställning där personer berättar sin historia om när de blev utsatta.

– Vi vill göra det för att visa att det inte bara finns en sorts våldtäkt, säger Emma Blomdahl. Man tror att det sker 100 våldtäkter varje dag, men medierna skriver bara om överfallsvåldtäkterna, trots att de flesta begås av en bekant eller nån man känner. Men det ger inga löpsedlar.

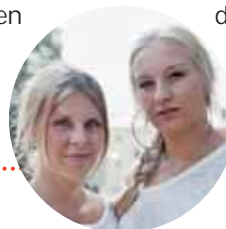
Därför hoppas de kunna ge en bredare bild. På True Faces Facebooksida har de själva gått ut med vad som hänt dem.

– True Faces handlar om att våga gå ut, visa sitt ansikte och inte behöva skämmas för det man utsatts för. Skulden och skammen ska i stället vara på våldtäktsmannen, säger Julia Östfeldt. Både min och Emmas historia spred sig otroligt snabbt. Tusentals människor har läst dem. Men visst var det först läskigt att berätta om nåt som jag har hållit hemligt och som jag upplevt som så djupt kränkande.

TRUE FACES HANDLAR OM ATT VÅGA GÅ UT, VISA SITT ANSIKTE OCH INTE BEHÖVA SKÄMMAS FÖR DET MAN UTSATTS FÖR.

Det resulterade i många fina och stödjande meddelanden från människor. Men Emma Blomdahl fick också ett negativt, och tyvärr är det den kommentaren som fastnade mest. Hur kunde hon tro att hon inte har del i skulden, undrade en man. Han menade att hon inte avvisade killen ordentligt. Han skrev också att det var oförståndigt att dricka sig full, att hon inte borde ha satt sig i den situationen. Och varför lät hon killen kyssa henne?

– Det var fruktansvärt

FAKTA TRUE FACES

True Faces är ett projekt som syftar till att krossa stereotyper och fördomar kring sexuellt våld. En av vinnarna i tävlingen Make Equal, som arrangeras av Crossing borders. I november ska de ha en fotoutställning, platsen är ännu inte bestämd. Facebooksida: facebook.com/truefaceswe Den som vill ta kontakt med dem, eller dela sin historia kan mejla hej@foreningentillsammans.se

och gjorde mig jätteledsen. För alla de här tankarna har jag tänkt själv, det går man igenom i den här processen. Men samtidigt kände både jag och Julia att det är det här som är en av anledningarna till att vi gör projektet, för att det finns de som tänker så. I dagens samhälle är det mer vårt ansvar att försöka skydda oss från en våldtäkt än för män, som oftast är de som våldtar, att hindra sig från att våldta.

De har också startat en förening av och för dem som utsatts för sexuellt våld – föreningen Tillsammans. De vill att tjejer och killar ska mejla sina historier till dem, så att de sedan kan publicera dem på föreningens framtida webbsida. De kommer också att föreläsa på skolor.

– Genom att våga prata om det så tror jag att det successivt kan leda till att faktiskt fler vågar berätta och anmäla, säger Emma Blomdahl.

JULIA ÖSTFELDT ÄR i dag 19 år, men hon var bara 14 år när hon utsattes för ett våldtäkts-

98%

av dem som misstänks
för sexualbrott är män.

**1 juli 2013 skärptes
sexualbrottslag-
stiftningen: bland annat
utvidgades våldtäkt till
att omfatta de fall där
offret reagerar med
passivitet.**

Källa: Brottsförebyggande rådet

försök. Hon berättade inte om det för någon, i stället utvecklade hon ett självskadebeteende och hon började använda droger.

– När jag blev utsatt för det så kände jag att det enda jag duger till är sex och nu kommer det alltid att vara så. Det finns de som säger att våldtagna tjejer är skadat gods, det tyckte jag också då. Sen träffade jag en kille som ville ha mig ändå.

Men förhållandet blev allt annat än bra. Han var kontrollerande, svartsjuk, hade en lång lista på regler hon var tvungen att följa. Han blev mer och mer våldsam. Och hennes kropp tillhörde inte längre henne.

– Det mest kränkande du kan utsättas för är att nån tar sig rätten över din kropp utan din tillåtelse, säger hon. Men med hjälp av Emma, min psykolog och andra runt omkring mig har jag äntligen börjat må bättre och känner att jag har en plats i världen som jag är nöjd med. Och om andra kan hitta styrka genom oss eller hos

varandra, då känns det som att vi har kommit väldigt långt. Det är vårt mål, att tjejer och killar ska få möjlighet att berätta utan att nån sitter där och kommenterar: "fast, hörrudu..." Och ge samhället möjlighet att reflektera över fördomar.

Dels handlar det om att inte behöva få kommentarer som: "Varför lämnade du inte honom om det nu var så hemskt, om du fruktade för ditt liv?"

– Det visar bara på vilken okunskap det finns. Det fungerar inte så, om man är så rädd, då går man inte, säger Julia Östfeldt.

Eller som frågan Emma Blomdahl fått: "Varför skrek du inte? Om du skrikit hade vakterna hört dig."

NÄR KOMPISARNA HITTADE Emma Blomdahl på en bänk, den där kvällen 1 juni, pratade hon osammanhängande, sa något om att hon inte ville, att hon inte förstod vad som hänt. Sedan hände mycket, hon minns hur de tog kontakt med polis utanför klubben, hur hon kom till Södersjukhuset, hur hon fick lämna prover och att de behöll trosorna som bevismaterial. Och sedan polisförhören.

– Jag satt i förhör samma kväll och igen några veckor efteråt. Jag frågade när de skulle ta in honom. De visste vem han var redan den kvällen och jag hade till och med hans telefonnummer i mobilen. Men han togs inte in, för han skulle ändå inte kunna förstöra några bevis. Det var viktigt att veta vad jag hade för promille, men tydligen inte viktigt att veta hans. Jag fick svara på frågor om detaljer, samma kväll som det skett – honom tog de in på förhör först två månader senare.

Hon tycker att det är hemskt, inte bara för henne, utan också ur rättssäkerhets-synpunkt. Kommer han ens ihåg allt efter två månader? I förhöret sa han att hon ville. Ord stod mot ord och en månad senare kom ett brev på posten om att fallet var nerlagt.

– Det var fruktansvärt att få ett papper hem som var påskrivet av en åklagare som

jag aldrig nånsin träffat, som inte har en aning om hur dåligt jag mådde. I Sverige ska man hellre fria än fälla, det är en jättefin tanke, men det finns inga som drabbas så hårt av det som sexualbrottsoffer. Det är förstås otroligt problematiskt med bevisning vad gäller sexuellt våld och jag kan förstå varför de la ner mitt fall. Men jag tror att om man skulle ha en samtyckeslag och oaktsamhetskrav, då skulle bevisbördan inte ligga helt på offret. Då kommer frågor ställas som att: "Vad gjorde du för att försäkra dig om att hon ville?", säger Emma Blomdahl sakligt men märkbart upprörd och fortsätter:

– Som det är i dag är det i princip så att om du inte har slagits illa, eller att nån har filmat det, eller att du gjort sånt motstånd att du har hans dna under dina fingernaglar för att du har rivit honom eller att du har skrikit så att din hals är svullen, då har du ingen chans. Och det ligger snarare på den som blivit utsatt för våldtäkt att bevisa att den inte ljuger. Och det är fruktansvärt.

TRUE FACES FOTOUTSTÄLLNING kommer att visas i november. Någon kille som har utsatts för sexuellt våld som vill vara med har de inte hittat, vilket de tycker är synd, men de som medverkar visar ändå på mångfald: kvinnorna är mellan 18 och 60 år och de har skilda historier. Fotoutställningen består av tre bilder på varje person. Den första är en vardagsbild, den andra en känslobild – en känsla kopplat till övergreppet.

– Tredje bilden kommer att vara vår vinnarbild, i färg. Som visar hur vi gått vidare. På min kommer jag att dansa, för det var dans som fick mig att känna glädje igen, berättar Julia Östfeldt. Det finns faktiskt ett liv efteråt. Vi kommer aldrig att vara "de våldtagna tjejerna", offren, vi kommer alltid att vara Julia och Emma. Vi har blivit utsatta för nåt som ingen ska bli utsatt för, men det som hänt har inte vunnit över oss, vi har vunnit över det. 📞

**JAG SATT I FÖRHÖR SAMMA KVÄLL OCH IGEN NÅGRA
VECKOR EFTERÅT. JAG FRÅGADE NÄR DE SKULLE TA IN
HONOM. DE VISSTE VEM HAN VAR REDAN DEN KVÄLLEN MEN
HAN TOGS INTE IN, FÖR HAN SKULLE ÄNDÅ INTE KUNNA
FÖRSTÖRA NÅGRA BEVIS.**

EGNA HEM

Det går att bo på många sätt. Fotograf Sara Moritz har hälsat på hemma hos några som valt andra hem än det traditionella. Simone Gierz bor på en båt vid Söder Mälarstrand, i Björkhagen finns det en lummig ekoby och i ett kollektivhus för 40-plussare i Kärrtorp står maten i centrum. TEXT OCH FOTO SARA MORITZ

"En gång under den första vintern så var det sju grader inomhus, då ville jag inte ens duscha för att det var så kallt. Men en bra grej var att jag kunde stänga av mitt kylskåp, för det var kallare i båten."

Båten Alfred, Söder Mälmarstrand

Simone Giertz är 23 år och har bott på sin 72 år gamla bogserbåt Alfred i två år.

– Jag är nog inte den personen som man föreställer sig skulle bo på båt. Jag får massor med frågor hela tiden, om hur det funkar eller hur mycket det kostar eller om jag är rädd för att bo själv här.

Simone Giertz berättar att det ofta är mycket att ordna när man bor på en båt.

– De akuta sakerna fixar jag oftast någorlunda på en gång. Det läcker lite från min skorsten när det regnar och det har jag inte fixat än. Men det finns alltid mycket som man borde göra. I början lade jag mycket stolthet i att göra allt själv, men nu känner jag inte längre att jag måste bevisa nåt och kan ta hjälp.

FAKTA BO PÅ BÅT

I Stockholm finns det två kajer där det är möjligt att bo på sin båt – Söder Mälmarstrand och Pampas Marina. Stockholms Hamnar erbjuder vatten och avlopp till varje kajplats samt en avfallsanläggning med källsortering på kajen. Fartygslängden får inte överstiga 35 meter. Båten måste också vara väl underhållen och ge ett sjömansmässigt intryck. Vissa brandskyddskrav måste uppfyllas och dessutom krävs det att fartyget klarar av att pumpa allt svart- och gråvatten till kaj. Båten måste också torrsättas och tas in på varv minst vart femte år.

Fartygen vid Söder Mälmarstrand betalar 2 906 till 3 271 kronor i månaden i kallhyra, på det tillkommer kostnad för uppvärmning och el.

Ekobyn Understenshöjden

Understenshöjden är en ekoby i Björk-hagen. Här finns 44 hushåll. Understenshöjden är en bostadsrättsförening inom HSB. När något hus säljs går det ut på allmänna marknaden.

Understenshöjden tillkom genom gräsrotsarbete och flera års föreningsliv. Visionen var stark och så småningom fick föreningen markanvisning av kommunen. Några valde att bygga mycket själva och andra att få det nyckelklart. Husen stod klara 1995.

Det finns ett standardutförande som är 101 kvadratmeter men det finns många andra storlekar också som möjliggör en miljö med olika familjetyper. Understenshöjden är till stor del självförvaltande och de boende är indelade i olika arbetsgrupper som tar hand om olika frågor i föreningen. Några har till exempel hand om gårdshuset, några om energifrågor, någon om lekmiljön, några andra om avfallshanteringen och så vidare.

FAKTA BO I EKOBY

De flesta ekobyar består av radhus eller friliggande småhus som tillsammans bildar en gruppbebyggelse. I Sverige finns ett tjugotal ekobyar. Antalet hushåll varierar mellan 6 och 250. Sveriges första ekoby heter Tuggelite och ligger utanför Karlstad. I en ekoby finns vanligen odlingar och miljövänlig teknik som solfångare, närvärmecentral och urinseparerande toaletter. Husen är oftast byggda i naturliga material. De kollektiva inslagen kan variera.

Freja och Jenny Pejler sitter på trappan till sitt radhus.

"Vi har bott här sen i julas och trivs jättebra. Min man ville bo nära skogen – Nackareservatet – men jag ville bo ekologiskt", säger Jenny Pejler. Freja tycker att lekkamraterna är det bästa med att bo i Understenshöjden.

Föreningen har också ett återanvändningsrum. "Här har det bytts mycket", berättar Ylva Sandström (lilla bilden). Det som inte tas om hand av föreningen hämtas av Emmaus.

Ylva Sandström har bott i Understenshöjden sedan starten 1995. "Tanken var att få stort inflytande från de människor som skulle bo här och att gå i bräschen och bygga nåt som hade så stor miljöanpassning som möjligt och som såg lite annorlunda ut än vanligt".

Kollektivhuset Sockenstugan i Kärrtorp

Sockenstugan blev kollektivhus 1999 och har sammanlagt 44 lägenheter på mellan 31–70 kvadratmeter. Till varje lägenhet hör källar- och vindsförråd och de gemensamma utrymmena – stor-köket, allrummen och gästrummen. I trädgården som omger husen finns ett antal enskilda lotter för de odlingsintresserade och en gemensam köksträdgård.

Fastighetsägaren är Familjebostäder och de boende har vanliga hyreskontrakt där de gemensamma ytorna ingår i hyran. Det obligatoriska arbetet innefattar matlagning, städning och trädgård. Matlaget innebär två arbetspass per person i månaden samt ett planeringsmöte.

I Stockholm finns ytterligare tre kollektivhus för andra halvan av livet: i Axelsberg, i Hammarby Sjöstad och på Södermalm.

FAKTA BO I KOLLEKTIVHUS

Ett kollektivhus är ett vanligt bostadshus med hyresrätts- eller bostadsrättslägenheter. Utöver egna lägenheter finns gemensamma utrymmen för matlagning, umgänge och olika hobbies. I kollektivhus har man matlag och äter middag tillsammans och de boende delar vanligtvis på sysslor som städning och underhåll av gemensamma ytor.

*Birgit Assarson läser på dagens matse-
del. Det blir sill och potatis och som efter-
rätt en kaka med grädde och jordgubbar.
"Omsorgen om varandra är fullständigt
naturlig när man bor så här. Man lär
känna varandra genom det gemensamma
arbetet och man får se varandras svag-
heter och styrkor. Jag tycker dessutom
att det är dötråkigt att laga mat till
mig själv. Jag äter oftast bara upp den
halvfärdig", säger Birgit Assarson.*

"Här finns alltid någon att fika med", säger Karin Månsson. På gården utanför matsalen i kollektivhuset Sockenstugan finns ett stort trädgårdsbord där de boende kan sitta och fika och umgås. På bilden ser vi Maj-Britt Nilsson, Agneta Berglin, Karin Månsson och Ulla Hamberg samt hundarna Totte och Palle.

MUSIK SOM POLITIK

Engagemang är det nya svarta, enligt vissa. Andra menar att ett mer polariserat samhällsklimat får människor att ta ställning. Så också musiker. Miljö, feminism, migration, antirasism och en skärpt sexuallagstiftning är några av de teman som fått upp svenska artister på barriaderna, inför valet i september. **TEXT ALEXANDRA SUNDQVIST**

Det är valår. Svensk musik är mer samhällskommentarande än på länge, på skiva liksom vid scenkanten. The Knife gör kabaré om migration, Timbuktu vill bli politiker, Fredrik Kempe skriver Centerens vallåt. Cleo, Kristin Amparo och Syster Sol rappar för en samtyckeslag. Kent, Markus Krunegård, Malena Ernman och Ulf Lundell manar till antirasism från scenen och ber publiken att rösta ut Sverigedemokraterna i riksdagsvalet i september. Medan Kartellen och Timbuktu

i låten "Svarta duvor & vissna liljor" hoppas på en SD-fri riksdag och ett regeringsskifte – i så starka ordalag att låten bojkottades av radio när den kom i vintras.

Samtidigt höjer Rebecca & Fiona sina champagneglas för solidaritet och uppträder med armbindlar med överkryssade hakkors samt lånar låten "Union", om vikten av att organisera sig i en kollektiv motståndsrörelse, till LO:s regeringskritiska film "Reinfeldts Sverige".

Medan till exempel Nina Persson, Silva-

na Imam, El Perro del Mar, Robyn och First Aid Kit har visat sitt stöd för Gudrun Schymans rosa politik i Feministiskt Initiativ.

Artisternas engagemang har, utan tvekan, fått en politisk nytändning den senaste tiden.

– Kartellen och Timbuktu gick i bräsch för en bred politisk väg. Den ledde till en inhemska debatt kring konst, politik och yttrandefrihet – vilket öppnade upp för andra musiker att våga följa efter. Det har hänt mycket bara det senaste året, konstaterar

10 låtar som tar ställning

"I min zon" Silvana Imam
Silvana Imam sjunger bland annat om ett patriarkat som måste störtas och att ingen föds rosa eller blå.

"Fatta!" Cleo & Syster Sol
Ft Kristin Amparo, Nasteho Osman
Tonsatt berättelse om sexuellt våld och könsnormer.

"Allt som är ditt" Säkert!
En låt om våldtäkt, om skam, om våldtäktskultur, om att anmäla.

"Spring" Timbuktu
Andfådd politisk betraktelse från nya skivan *För livet till döden*, som för övrigt osar av politiska observationer. Andra spår: "Nolltolerans" och "Den svenska skammen".

"För alla namn vi inte får använda"
Europa Europa, The Knife
Ingen människa är illegal! Finns med video av konstnären Roxy Farhat.

Ebba Lindqvist, pr-person med lång erfarenhet från musikbranschen, tillika en av initiativtagarna till Art Makes a Stand, en rörelse som mobiliserar fler än 150 svenska konstnärer och artister i människorättsfrågor.

ANNA CHARLOTTA GUNNARSON, aktuell med boken *Popmusik rimmor på politik* och radioserien *Pop och politik*, tycker sig se

mest mot "storebror" eller "staten", i ett slags luddig idé om staten som det gamla folkhemmet med politiker i form av gråa män i slips, typ Fäldin och Palme. Men med till exempel Promoes "Folkmordsmiljonären" och Stress "Tystas ner" och med Kartellen, Adam Tensta och Nimo hände nånting. Det var en ny form av samhällskritik, en väldigt konkret sådan. San dess har

min zon", säger Anna Charlotta Gunnarson, men konstaterar vidare:

– Sen kan det ju uppstå en viss förvirring vad gäller begreppen och ideologierna. Det är många etiketter. Nu för tiden kallar sig ju Moderaterna för "arbetarparti" medan Rebecca & Fiona kallar sig "champagnesocialister". Rött och blått vävs ihop, och din ekonomiska situation avspeglar inte lika tydligt vad du röstar på, säger hon.

JESSICA BEGERBERG

NU FÖR TIDEN KALLAR SIG JU MODERATERNA FÖR "ARBETARPARTI" MEDAN REBECCA & FIONA KALLAR SIG "CHAMPANESOCIALISTER".

mer "riktad" politisk musik i dag än i början av 2000-talet.

Tumskruvarna har dragits åt.

– Förr riktades systemkritiken i musiken

det kommit flera liknande låtar, däribland Dani Ms "Motstånd", Linda Piras "Bang Bang", Essa Chams "Nåt e på gång", Mattias Alkbergs "Nöff nöff" och Silvana Imams "I

DEN ÖKADE POLITISKA medvetenheten hos musikerna måste sättas i relation till en ökad medvetenhet i hela samhället, menar Anna Hellgren, journalist och redaktör på Expressens kulturredaktion.

– Det krävdes ganska många år av borgerligt styre för att allmänheten skulle vakna och se konsekvenserna av den politik som förs. Ojämligheten har blivit synlig, liksom rasismen med Sverigedemokraternas intåg i riksdagen, säger Anna Hellgren.

Hon tror att synliggörandet av rasism i ►

ARVIDA BYSTRÖM

"Union" Rebecca & Fiona

Låten är en hyllning till kollektivet och adresserar utförsäljningen av allmännyttan, inte minst i Stockholms stad.

"Trillion" Dante

"We need an earth, not an earth hour", sjunger Dante över en soulig produktion.

"Det är viktigt att ta ställning för jämställdhet"

EN AV DE artister som valt att ta ställning för Gudrun Schymans rosa politik är Dante, omsurrat pophopp med en rad briljanta låtar i bagaget. Hans nya singel "Trillion" är ett slags modern kampsång med feministiska förtecken.

– Jag är medlem i FI och anser att jämlikhet är en av de viktigaste samhällsfrågorna. Jag tror också att det är viktigt att, som man, ta ställning för jämställdhet. Det är oftast kvinnor som driver de feministiska frågorna, säger Dante.

"Trillion", som han skrivit tillsammans med Martin Sakarias, vidgar – inte minst ljudmässigt – bilden av vad politisk popmusik kan vara. Det är ett hoppfullt pop-anthem med dancehall-vibbar, om en värld som bör vika fler tunga poster för just kvinnor. Allt inramat av en slick, r'n'b-doftande produktion.

FEMINISMEN FICK HAN hemifrån, via en mamma som prenumererade på *Bang* under 90-talet och var engagerad i jämställdhetsfrågor.

– Jag ser "Trillion" som en glimt av klarsynthet. En bild av vad som borde förändras för att göra världen till en bättre plats. Vi har haft män som dikterat och fuckat upp vår jord alldeles för länge. Det är dags för en grundläggande förändring. Och enda sättet att få i gång förändring är att uppmärksamma dessa orättvisor, säger han.

ALEXANDRA SUNDQVIST

SAGA BERLIN

MARCUS FRODE

"Vår offer (Alla vill ha)"

El Perro del Mar
"Alla vill ha mer. Alla vill ha allt", sjunger Sarah Assbring i denna förmodat politiska låt om roffamentalitet.

ANNA KARIN NILSSON

"Innan himlen faller ner" Kent

En låt som får en att tänka på progressiv klimatpolitik, eller, tjä, apokalyps – lite beroende på hur man är lagd.

CARL DIEKER

"Stjäl det du behöver"

Maria Eriksson
Singeln från Maria Erikssons debutalbum i eget namn.

det svenska samhället banat väg för en tydligare antirasistisk rörelse också inom musiken. Det är en rörelse som förvisso funnits länge, menar hon, men som nu även hittat in i den kommersiella popmusiken och också resulterat i kollektiva ställningstaganden, exempelvis Folkmusiker mot rasisms aktion i tunnelbanan i våras där de protesterade mot SD:s rasistiska valaffischer genom en konsert på perrongen vid Slussen.

– SD:s intåg i offentligheten har bidragit till en politisering av samtiden. Föreställningen om att det i Sverige inte skulle finnas rasism har fått stryka på foten. Kanske kan man också säga att artisternas antirasistiska ställningstagande är dagens

NADJA HALLSTRÖM

TÄNK OM VÅRA STÖRSTA ARTISTER, SOM HÅKAN HELLSTRÖM OCH AVICII, TOG BLADET FRÅN MUNNEN I FRÅGOR OM MANLIGHETSNORMER OCH IDEAL.

motsvarighet till sjuttioalets musikaliska vänsterväg mot fascistiska diktaturer, säger Anna Hellgren.

ARTISTER TYCKS HA större benägenhet att engagera sig i enskilda frågor med stort symbolvärde än att knyta sig till enskilda riksdagspartier. Undantaget stavas dock Feministiskt Initiativ.

Partiet är årets stora "vinnare" vad gäller att locka artister till sitt stall och hoppas nå riksdagen med sin rosa signalfärg och feministiskt orienterade politik. På partiets valskiva medverkar ett sextiototal artister, däribland Nina Persson, Robyn, Sarah Dawn Finer, El Perro del Mar och Silvana Imam.

– Som artist kan det vara problematiskt att knyta sig till ett parti, inte minst för att partierna har en tendens att ändra sig och svänga i olika frågor – eller i opinionen. Men medverkar du på en skiva med 64 andra så är risken att du hamnar i kylan inte särskilt stor, säger Anna Charlotta Gunnarson.

– I dag ingår det i rollen som upplyst människa att vara politiskt medveten. Bara man går tio år tillbaka i tiden, till exempel till demonstrationerna mot USA:s invasion

av Irak, så var det nån slags "alternativrest" från vänster som protesterade. Definitivt inte hipsters eller mainstreammusiker, menar Anna Hellgren, som vidare konstaterar att det snarare varit "kö" bland kulturarbetare för att få representera Gudrun Schymans parti.

EN POLITISK FRÅGA som fått stort utrymme under året är den om en samtyckeslag och en skärpt sexuallagstiftning, ett opinionsarbete mot sexuellt våld som bedrivs av organisationen och rörelsen FATTA!

Kampanjen, som lovordats av politiker från såväl höger som vänster, föddes ur en frustration över hur samhället och rättssystemet ser på sexualiserat våld och våldtäkt

och har använt sig av musik sedan starten. I låten "Fattal!" tolkar bland andra Cleo, Kristin Amparo och Syster Sol 100 anonymt inskickade berättelser om sexuellt våld och sexuella gråzoner.

– Låten var ett startskott för hela kampanjen. Den är ett känslomässigt uttryck för de berättelser som finns runt omkring oss. De erfarenheter som våra mammor, döttrar, systrar bär på förkroppsligas i låten, säger Vanessa Marko, en av initiativtagarna till FATTA!

Hon tillägger:

– Vi ska inte glömma att alla människor har olika intelligenser och sätt att beröras. Vissa läser, andra ser dokumentärer – medan en del tar till sig intryck genom musik, toner och rytmer. Ibland krävs det riktigt tunga eller brutala formuleringar för att få folk att haka till.

VANESSA MARKO ÖNSKAR inför valet ett bredare ställningstagande mot sexualiserat våld och normer kopplade till kön.

– Tänk om våra största artister, som Håkan Hellström och Avicii, tog bladet från munnen i frågor om manlighetsnormer och ideal. Förstå vilken genomslagskraft det skulle ha, säger hon. 📍

"Det finns en politisk medvetenhet i bandet"

PETER MORÉN, soloartist och medlem i Peter Bjorn and John, är en av de över 150 svenska artister och konstnärer som engagerat sig i rörelsen Art Makes a Stand, AMAS. Under parollen "#Vattenfall – Sveriges sämsta idé" vill han stoppa utbyggnaden av kolkraft för svenska skattepengar.

– Det hotar klimatet och miljön, förklarar Peter Morén. Vattenfall är dessutom statligt. Vi är delägare – och i våra namn kommer (om de nya brunkolsgruvorna öppnar i Tyskland) 1,2 miljarder ton koldioxid att släppas ut i atmosfären. De kan inte accepteras.

Du är såväl soloartist som medlem i trion Peter Bjorn and John. Har du/ni gjort några politiska låtar?

– Det finns en politisk medvetenhet i bandet och vi tycker hyfsat lika om det mesta. Men vi är i första hand ett popband som inte säger nej till kommersiell framgång. Det där kan ibland bli en moralisk intressekonflikt (när man väljer att till exempel göra reklam för vissa saker), om man kanske inte till fullo tror på ett kapitalistiskt system medan man som popföretagare i hög grad är en del av det. Men vi väljer hellre det än att skaffa ett annat jobb. Vad gäller ämnen vi skrivit om har det spretat och vi är nog inte ens överens om vilka låtar som är politiska.

Finns det politiska teman i låtarna, då?

– Det har funnits låtar som angripit kapitalismen, värdet eller icke-värdet i karriär och eventuell girighet ur både en satirisk och en mer mörk synvinkel. Det har funnits en låt som angripit rojalism och monarkin. Det finns en låt som är tydligt feministisk och anti-särbehandling av kön redan nere på dagisnivå.

Är det enklare att ta ställning som soloartist?

– Det är betydligt enklare att vara tydligt politisk som soloartist och det har jag också delvis varit på mina svenska plattor, nästan plakatartat ibland.

Det är val i september. Vilken är den viktigaste politiska frågan, enligt dig?

– Det finns inte en enskild fråga. Men en välfärd utan vinster som ger en trygghet till alla och minskar chansen till utslagning är viktigt. Samt antirasism, jämställdhet och miljön. Jag hoppas också på att folk tar sitt ansvar för miljön på ett personligt plan genom att sluta äta kött, eller åtminstone drar ner på det.

ALEXANDRA SUNDQVIST

JOHAN BERGMARK

Allt mellan förtvivlan och hopp.

Upplev 90 minuter av starka känslor på Tele2 Arena:

Söndag 10 augusti kl. 18:20 Hammarby – GIF Sundsvall.

Söndag 24 augusti kl. 18:20 Hammarby – Ljungskile SK.

Söndag 21 september kl. 18:20 Hammarby – Syrianska FC.

Biljetter köper du dygnet runt på hammarbyfotboll.se, i SGA:s ServiceCenter vid SkyView måndag - fredag kl. 09.30-18.00 och lördag - söndag kl. 10.00-16.00 eller via SGA:s CallCenter på telefon 0771-31 00 00 måndag - fredag kl. 09.00-18.00 och lördag - söndag kl. 10.00-14.00.

**#KÄMPA
HAMMARBY!**

**HAMMARBY
FOTBOLL**

Det är tryggast bland de döda, tycker Situation Sthlms försäljare Nils-Otto Nygren. Därför bodde han en vinter på Galärvarvs-kyrkogården. I dag kommer han hit för att minnas sin far vid Vasagraven och vänner vid Estoniamonumentet.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARC FEMENIA**

MIN PLATS

Det är fint här vid Vasagraven. Tänk att Sverige var så fattigt, folket svält och ändå byggde kungen ett sådant lyxskepp. Och så sjönk det, människor och hela statskassan. Jag har lagt några öl här till sjömännen. Jag brukar gå hit och tänka på min far. Han var sjöman och militär, hade tjänstebostad här på Djurgården.

Min mamma dog när jag var åtta år och jag hamnade på barnhem. Men på helgerna kom jag hit till pappa. Då var jag klädd i kostym och slips och han lärde mig hur man putsar skorna, ni vet militärer, det är en jävla disciplin, men jag älskade honom.

Här finns också en fin minneslund där jag ibland lägger blommor för mamma, pappa, mormor och min halvsyster. Och vid Estoniamonumentet tänker jag på två vänner som gick bort. De jobbade för Erikshjälpen och jag var fadder åt en kvinna i Lettland när järnridån föll. Jag brukade skicka 100 kronor

och matpaket via Erikshjälpen. De åkte över dit och på vägen tillbaka gick Estonia under.

Jag har sovit under trappan vid Estoniamonumentet tillsammans med min förra hund Zappo. Det var 2003 under januari och februari. Nu fattar jag inte hur jag klarade det, men då var jag tvungen, hade ingen annanstans att bo. Här brukade jag få lugn och ro, men jag fick hålla koll på Vasamuseets vakter. Såg från toppen av kyrkogården åt vilket håll de gick och höll mig undan, det var en kat-och-rätta-lek.

Men till en kyrkogård kommer inte folk om natten. Folk är rädda och vidskepliga, så man får vara i fred. Tänk att ligga här och stiga upp som Dracula när det är fullmåne: "Välkommen upp mina sjömän, grevar och baroner!" Haha, vad skulle egentligen vara läskigt här? De som ligger begravda kan ju inte göra mig något, men det kan människor. Det är tryggast att sova bland de döda. 📍

SHUTTERSTOCK

Allt fler larm om socialtjänstens kris

Socialsekreterarna larmar, forskarna larmar, fackförbunden larmar: socialtjänsten befinner sig i en allvarlig kris. Och det har den gjort alldeles för länge.

Personal är överbelastad, många socialsekreterare vill lämna yrket och andelen erfarna socialsekreterare minskar. I semestertider har läget blivit ännu mer akut, då det råder brist på sommarvikarier i många kommuner.

Socialsekreterare har gång på gång larmat om att situationen kan innebära att människor inte får den hjälp och stöd de behöver och har rätt till. I värsta fall kan det leda till felaktiga beslut, som kan vara livsavgörande.

– Socialsekreterare tenderar att kompensera den extrema arbetsbelastningen med att jobba hårdare, hoppa över lunchen och ta med arbete hem. Samtidigt är de en av de yrkesgrupper som är mest utsatta för psykosociala påfrestningar. Det här håller inte i längden, säger Annika Strandhäll, förbundsordförande för Vision.

I en rapport har Vision tillsammans med Pia Tham, forskare på Stockholms universitet, tittat på situationen.

– Det krävs akuta insatser för att minska arbetsbelastningen. Ansvariga politiker måste lyssna på personalen och genomföra konkreta förbättringar, säger Annika Strandhäll.

I rapporten föreslår de också att forskning kring personalens villkor bör förstärkas och Pia Tham anser att det behövs en statlig översyn av socialtjänsten.

MARIA HAGSTRÖM

57

procent av flickor i 15-årsåldern lider av psykosomatiska besvär, som nedstämdhet och huvudvärk. Det är den högsta siffran sedan Folkhälsomyndigheten började mäta 1985. När man tittar på samtliga elever, oavsett kön, så är siffran dubbelt så hög i dag. Datasamlingen gjordes vårterminen 2014, med elever i klass 5, 7 och 9.

Läxhjälp till barn som saknar fast bostad

VOLONTÄR: "FINNS ETT STORT BEHOV AV STÖD"

NU ÄR DET snart dags för skolstarten, höstterminen 2014. Men många barn ligger redan efter i skolan. Skolverkets senaste rapport om slutbetyg i grundskolan visar att andelen elever som inte når upp till kunskapskraven har ökat och att föräldrarnas utbildningsbakgrund är starkt avgörande för elevernas resultat i skolan.

Barn i familjer som saknar bostad, och som därmed placerats i genomgångsbostäder, har ofta föräldrar med låg utbildningsnivå. De är oftast nyanlända till Sverige och har även bristande språkkunskaper och barnen kan behöva extra stöd med skoluppgifter. Därför får nu barn som bor i genomgångsbostäder i Vårberg och Skarpnäck kostnadsfri läxhjälp.

– Intresset är stort och det är ungefär 20 till 25 barn som deltar varje gång i Skarpnäck. Läxhjälpen är en extra stödinsats utanför skolan, med tanke på att svenska språket inte är barnens modersmål. Vi stöttar för att främja barnens fysiska och psykiska boendemiljö, berättar Anki Jonsson, enhetschef för driftområde 1 på SHIS Bostäder.

SHIS Bostäder är Stockholms stads bostadssociala resurs och här kan familjer få en bostad via socialtjänsten. Boendet är en tillfällig lösning tills man funnit en mer permanent bostad. I en genomgångslägenhet får man bo i högst fem år och under tiden får familjen hjälp med att

SHIS SHIS Bostäder är Stockholms stads bostadssociala resurs och har i dag cirka 220 lägenheter för familjer fördelade över fastigheter i Skarpnäck, Rinkeby, Vällingby, Vårberg och Björkhamnen.

- Genomgångsbostäder är en tillfällig bostad i avvaktan på en permanent lösning på boendefrågan. Boendetiden är begränsad, max fem år.
- För att få en genomgångsbostad krävs det en remiss från socialtjänsten.
- SHIS bedriver även ungdomsbostäder, genomgångsbostäder för vuxna, stödboende och referensboende.
- I sommar fick SHIS ytterligare 24 lägenheter i Vällingby, varav 15 används som mellanboende för kvinnor på väg ut från jourer och skyddat boende.
- Totalt har SHIS cirka 3000 boende runt om i Stockholms stad.

söka ett eget förstahandskontrakt. Totalt finns drygt 220 lägenheter för hemlösa familjer, men trycket är högt och fram till 2016 planeras för ytterligare ett fyrtiotal lägenheter.

Oro över familjens boendesituation kan också göra att skolan blir lidande för barnen. Det kan vara svårt att få ro att göra läxor. I värsta fall kan det göra att unga inte klarar skolan.

– Vi ser hur mycket det betyder för barnen att i lugn och ro kunna göra sina läxor. Det är imponerande hur motiverade barnen är när de kommer hit, säger Anki Jonsson.

I GENOMGÅNGSBOSTADEN Skarpa By i Skarpnäck bor cirka 150 barn i åldern från två månader till 18 år, av dem är ungefär 100 i skolåldern. De flesta av dem går på skolan Stockholm International Academy och det är därifrån läxhjälpvolontärerna kommer.

Läxhjälpen, som funnits där sedan

mars 2014, ges två gånger i veckan i lokaler på bottenvåningen i det bostadshuset. Alla barn som bor i huset är välkomna att delta. Läxhjälp finns också för de barn och ungdomar som bor i SHIS fastighet Svanholmen i Vårberg, med 39 lägenheter.

– Vi har läxhjälp i skolan sen tidigare, men har märkt att det också finns ett stort behov av stöd när barnen kommer hem. Ofta är utbildningsnivån hos föräldrarna låg och många av dem är nyanlända och har svårt med språket. Redan efter de få veckor som vi har haft läxhjälp här i Skarpa By kan vi se tydliga förbättringar hos de barn som deltar. Kvaliteten på deras inlämnade hemuppgifter har höjts, berättar volontären Anas på SHIS:s hemsida och tillägger att de vill utveckla samarbetet med SHIS ytterligare.

MARIA HAGSTRÖM

MINA DRÖMMAR

SKIVKONTRAKT

NÄR SITUATION STHLMS försäljare Markku Ranta fyllde fem år fick han en leksaksxylofon i present. De 14 tonerna hade var sin färg, precis som noterna, så att han skulle veta vilken han skulle slå på. Det var hans första riktiga möte med att spela musik.

– Morsan lärde mig en massa finska jullåtar. Hon ritade upp noter i färger så att jag kunde spela det som hon själv spelade på orgeln. Hon hade väldigt bra gehör. Jag satt och spelade en hel del på den där xylofonen, berättar Markku Ranta.

När han blev lite äldre lärde mamman honom orgel och i fjärde klass spelade han blockflöjt – för det var man tvungen till.

– Jag träffade inte tonerna på blockflöjten och det lät falskt och jävligt, så jag plockade bort munstycket och blåste. Då lät det ingenting och jag bara låtsades spela. Men på blockflöjtslektionerna lärde jag mig i alla fall riktiga noter.

Det första kassetbandet han köpte för sin veckopeng var Elvis "Greatest Hits", men när han köpte ett med Kiss blev han helt såld.

– De var ju så häftiga med smink, stora stövlar och nitar, säger han.

Och när han som trettonåring fick en gitarr hade han hittat hem. Tillsammans med en basist och en trummis var han sedan med i en sorts talangjakt, en "ställa upp-tävling".

– Vi kallade oss för "The målbrotters" och skulle spela "Run to the Hills" med Iron Maiden. Det gick inte så bra, säger han och skrattar.

Men det var då drömmen om att hålla på med musik började vakna till liv på riktigt. Och 19 år gammal bildade Markku Ranta punkbandet Crupp.

– Jag vet inte varför vi döpte bandet till Crupp. Vi skulle på vår första spelning och var tvungna att komma på ett namn. Och så hade jag krupp när jag var liten, kanske hade det nåt med det att göra?

Bandet gjorde tre demokassetter och gjorde en del spelningar runt om

i Mellansverige i början av nittioalet, bland annat i Stockholm, Västerås, Hällefors, Köping och Uppsala.

– Vi fick mat och bensinpengar för det, vi blev inte miljonärer på det pre-

tade han däremot ett nytt band som hette Sentimental shit.

– Vi spelade en tid där. Sen sprack det. Och då startade jag ett nytt band igen, men efter några år tröttnade

månader förra året och där fick jag låna en gitarr och skrev flera låtar. Bra tidsfördriv, man hade inte så mycket att göra där.

Vad handlar låtarna om?

– En handlar till exempel om en yrkesmilitär som får lite knäpp och går ut på gatan och börjar skjuta. Han skyller på att han har varit ute i kriget och sett en massa elände och så slår det slint.

Helst skulle han vilja spela in de låtarna i en studio. Men också köpa en gitarr, just nu har han bara en elgitarr, en Tenson, och den är på pantbanken.

– Bättre att lämna in den på panten än att sälja den. Jag ska hämta ut den snart så jag kan spela igen.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MARC FEMENIA**

VI FICK MAT OCH BENSIN-PENGAR FÖR DET, VI BLEV INTE MILJONÄR PÅ DET PRECIS

cis, säger han. Man hoppades förstås på att få skivkontrakt. I stället gav vi ut egna kassetter och sålde dem själva på spelningar, i olika musikaffärer och på festivaler som Hultsfred och Roskilde. Det blev en slant på det.

Men trummisen åkte in i lumpen och Markku Ranta flyttade till Skåne och bandet upplöstes. I Skåne star-

basisten, trummisen gick på heroin och jag hade börjat dricka för mycket.

MARKKU RANTA HAR kvar all musik han gjort, skulle vilja spela in det på skivor, trycka omslag och försöka sälja dem. Han har också mycket nyskrivet material.

– Jag satt inne på kåken några

CITAT

” Jag skulle vilja åka till USA. Det finns ett litet samhälle i Mississippi, i djupaste amerikanska Södem, som heter Krupp, nästan detsamma som mitt första band. Dit skulle jag vilja åka nån gång.”

” I tidiga tonåren drömde jag om att få en moped, en Yamaha DT, som nästan ser ut som en cross. Men när farsan sa att jag fick välja mellan moped och en stereo så föll valet på stereon.”

” I 15-årsåldern började jag jobba på verkstad, tillverkade muttrar och bultar och borrade, gängade och svarvade, allt möjligt. Och till slut var jag utbildad verkstadsmekaniker.”

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Lita på?

● Djurens Rätt har ett jävla sätt
Släpper ut djur som är födda i bur
Inte rätt, inte rätt...

Stadsmissionen dementerar
vikten av religionen
Men till sina manér liknar de
fariséer
Och för medlemskap måste
kontoutdraget visa miljonen

Frälsningsarmén känns väldigt
klen
Med motto som "eld och blod"
borde var soldat stå stadig som
stod
Vacklande samariter är dock ett
känt fenomen

Röda Korset bjuder var hjälplös
en assiett
Försnillar dock den tallrik som
skulle göra dig mätt
Då tvivlar man lätt

Rädda Barnen heter klanen
Vars utmärkelse är att de
främst finns för hemmafruars
egostärkelse
Enär deras ungars ponnyns dansar
med rosetter i manen

Amnesty satte munkavle på de
sina
När deras ordförare Jesus inte
kunde redovisa miljonen som
fattades
Och sa: "Men, vem har
lagt så mycket pengar i fickorna
mina?"

LURKEN

Far och mor

● Det bästa stödet man kan få
är från sin far och den bästa
kärleken är mammas kärlek. Den
som jag inte har längre.

AHMAD YADEGARI

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

Mina åsikter om pengar!

● Jag har nog nämnt detta förut
för cirka femton-sexton år sedan, i
Situation Sthlm, och eftersom inget
har hänt till det bättre – utan snarare
till det sämre, så kan ju detta behöva
upprepas!

– Vet du varför pengarna upp-
fanns?

– nja'e...

– Jo, för att man skulle använda
dem som en bytesvara, om man
inte kunde eller om man inte hade
rätt vara för att byta jämnt och rakt
av. Alltså är pengar bara ett väx-
lingsmedel! Det var alltså meningen
att pengar skulle fungera som ett
smörjmedel i samhället.

Men, ju fler latmaskar som uppkom
i form av affärsmän, istället för hant-
verkare så kom även somliga av dem
att bli girigbukar. Inflationen började
ta fart. Fattiga blev fattigare. De rika
blev rikare och rikare och rikare. De
började samla pengar i högar och
därmed sprack hela idén som det
var tänkt från början. Pengarna hade
förvandlats till bromsklossar i samhäl-
let istället för smörjmedel. Från början

var en krona kanske vad en 20-kilos
kopparklåt är idag och skulle kunnat
räckt till ett yttertak på ett skithus!
Senare steg priset pga inflation och
fler och fler mellanhänder, som nu
bara var ute efter att tjäna pengar –
inte för att byta till sig saker som var
svåra att göra själva! Plötsligen så var
det bara pengarna som stod i fokus!
Detta har sedan förvärrats bland
annat på grund av kontokort som är
gjorda av PLAST, dessa tillsammans
med datorer, som har logiskt tän-
kande eller känner empati. Allt detta
är det som orsakat avund, svartsjuka
och har sedan tillsammans resulterat
i krig och annat elände!

Va're något mer ni ville veta?

– Ja, jag skulle vilja veta varför det
finns bankkontor när nästan inga
använder sig av fysiska pengar?

– Knepig fråga! Man kanske
skulle införa ettöringen, tvåöringen,
femöringen, tioöringen, tjugofemör-
ringen och femtioöringen igen. Men
jag tror personligen att inflationen
har blivit så stor att det inte finns
utrymme i bankerna för att hantera

miljarder (1 000 000 000) kronor,
men datorerna kan det och så är det
ju lite billigare för bankerna att deras
kunder gör deras jobb! Det blir större
vinster för bankerna då som de kan
dela ut till aktieägarna.

– Men är det inte kunderna som är
de riktiga aktieägarna som ska ha del
av vinsten i form av ränta på sparad
kapital. Eller är/finns det andra som
ÄGER bankerna? Vilka är dom?

– Vet inte, men eftersom bankerna
äger bostadsrätter etc, så om du har
en bostadsrätt med lån på så är det
ju banken som äger din bostad ända
tills du har betalt av hela skulden, och
nu när man skall betala kanske 20 %
av köpeskillingen med likvida medel
så borde ju bankerna ha fysiska
pengar, men det är bara fiktiva
pengar som bara finns i deras datorer
så allvarligt talat så vet jag inte riktigt
vad man skall göra åt saken för att
pengarna inte ska bli bromsklossar!
Det enda jag vet är att som det är
nu så blir bankkunderna blåsta av de
Riktigt Rika!

DAGGE

Ett rop på hjälp

● Dagen i dag är en helt vanlig dag men morgonens dag kommer allt närmare oss med en önskan om att våran tid skall nalkas som vi så länge har väntat på Att vi två får en fast punkt i våra år som vi har kvar efter 23 år som de 2 vilsna själar vi så länge har varit Ingen har trott på oss eller gett oss tillit Det känns i hjärtat och själen Dom såren kan aldrig läkas inom oss Varför har aldrig vi fått en enda chans att bevisa våran rätta sida Nej den har dom tryckt ner för oss i stället för att vi fått visat våran styrka och gett oss en chans på vårat sätt Nej aldrig kan myndigheterna lyssna på vad vi velat, våra alternativ Ingen kan komma och säga att det klarar ni inte

av utan vi blir dömda i förväg Dom misstag som man gjort för längesen har vi som en börda med oss hur vi än gör så finns det misstro emot oss Vi har levt halva vårat liv tillsammans utan att få en dörr att stänga om oss Det här är inte mänskligt för vi kan aldrig ta hem våra söner och deras tjejer, det är inte konstigt att man känner sig väldigt vilsen i livet att inte veta vad framtiden har i sitt sköte Vi har alltid levt i ovisshet, blivit så utanför det där värdiga livet som människor lever Var det här meningen med vårat liv, dom tankarna har vi ställt oss tusentals gånger utan att hitta ett svar Svaret borde ni ge till oss men det har ni verkligen inte gjort Vi har hela tiden bara fått en massa krav som ni har som alternativ

Den här korta tiden som vi har kvar av det här livet på jorden finns en önskan om att leva som en vanlig familj En bostad efter alla tunga år det skulle verkligen hjälpa oss två Det är med stor sorg jag skriver dom här orden om oss År döden den enda lösningen för oss En fast plats här på jorden är kyrkogården dit kommer vi alla en gång men för oss är det lite väl tidigt Man älskar livet trots allt Och ens barn Det kan ingen ta ifrån oss Två livskamrater som kommer leva tills döden skiljer oss åt Snälla ge oss en chans till ett tryggt liv

RONNY FREIJ

POESI

Iransk dikt

● Jag översätter en dikt från en poet från våra trakter i Iran:

Jag vill bli en näktergal en näktergal som inte kan prata Jag kommer att sitta på taket och sjunga för dig Och säg min kära kan du komma ihåg den dagen då jag var hos dig? Synd att du inte förstod mitt värde och sköt mig i mina vingar Människor förstår inte vad jag säger Människor vet inte mitt värde De kommer inte att lyssna på min vackra sång en enda gång

AHMAD YADEGARI

Huset av livtaget

● Det finns ett hus på Söder. Där inspirationen glöder. Det är en behandling av minnesotamodell. Livtaget heter det. Det är ett sätt att finna en väg. För att leva ett nyktert liv och vi går ju faktiskt fram med stora, stora kliv. Här lägger vi våra kort på ett bord och säger som det är. Om någon sen gör bort sig så bryr vi oss inte om det. Nu är snart dags för min utskrivning Jag vet inte om jag lärt mig nåt. Men det finns väl en sak eller två som har gjort mig gott. Jag har inte fått någon form av hallelujaupplevelse. Och skulle jag på min väg råka passera en krog så vet jag att en inte tillräckligt är och att tusen aldrig är nog. Men en sak kan jag lova er. Är att jag ska kämpa dag för dag. Men en sak som jag också vet är att jag aldrig blir mer än jag.

MARKKU

En lärdom för livet

● I början av sextioalet startade jag arbetslivet på ett litet bygge innan jag stack till sjöss. Jag fick vara hantlangare åt en kakelugnsmakare. Han var törstig, som de andra byggjobbarna. Så fort bolaget öppnade fick jag i uppgift att handla åt hela bygglaget. Kakelugnsmakaren skulle ha en back öl och en halva renat varje dag. Jobba kunde de ännu bättre efter några pilsner och ett par supar.

Jag fick lära mig att köra betongkärror och sten. Slitsamt. Men jag fick ju smaka på dryckjomen. Gottis, gottis. Kakelugnsmakaren hette Nisse. En lördag var han och jag ute och fiskade i hans båt. Efter lite smak på flaskorna kom det ur Nisse: "Ja du Håkan, du kan få låna vad du vill av mig. Förutom gumman och båten".

Ett gott skratt förlänger livet. Det var bättre förr.

FOTEN HÅKAN

SHUTTERSTOCK

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

MED EGNA ORD

POESI & KORT SAGT

Vad vill du?

● Jag vet inte vad jag vill, jag vet bara vad jag inte vill. Sedan önskar jag mig en massa saker – men det är en annan historia.

Så, sluta att fråga mig vad jag vill. Gör bara så att jag slipper det jag inte vill och återkom när jag vill.

Jag är trött.

LURKEN

Uträknad kärlek

● $5 \times 5 = 25$

Älska din kille med kläm
 $4 + 4 = 8$ älska din kille med måtta

Jag önskar dig tre goda ting
tro hopp och förlovningsring

LENA FREIJ

Var är du nu?

● Det var en gång en ledstång som stöttade människor hela dagen lång.

Halta och lytta med ostadig gång.
Ungdomar på språng.
De muntras och de sorgsnas olika sång.
Uppåt och nedåt i livets trappas präng.

Det fanns en gång en ledstång.

LURKEN

En haschrökarens dagbok

● I da skal ja meka ock ryka en pyka
ock gå på typ reggikafe
Flumigt va?
Det borde finnas koffihaus i sverje okså

Jävla granar!
Får man inte ryka på balkongen?
Legelajs marioana!!
Rasta roots!!!
Tyker ja i ala fal.

Alkålistar är duma i huvet.
Taka vet ja Hurbalajf.

LURKEN

SHUTTERSTOCK

Tre helskägg och en mustasch

● Dom skäggiga boogierockande killarna från Texas hedrade oss med ett besök på Gröna Lund i juni. Bandet har sedan starten 1969 hunnit med femton studioalbum och består av Billy Gibbons, gitarr, Dusty Hill, bas och Frank Beard på trummor – som trots namnet är den enda som saknar skägg.

Den senaste skivan heter *La Futura* från 2012 och är deras första sedan 2003. Showen inleds prick kl. 20.00, alltså på utsatt tid. På scenen

finns två storbilds-TV-skärmar där introet spelas upp. Sedan brakar det loss med "You Got Me Under Pressure", från deras klassiska skiva *Eliminator* från 1983, mest känd för den klassiska videon med T-Forden. Sedan blir det låtar som "I'm Bad, I'm Nationwide", "Sharp Dressed Man", "Gimme All Your Lovin'", "Legs" och "I Gotta Get Paid" från senaste plattan.

Sen hinner vi också få njuta av en Jimi Hendrix-cover, "Foxy Lady",

och avslutningsvis "La Grange" plus klassikern "Tush" som en sista spik i kistan.

Ljudet var helt ok med ett riktigt mäktigt bastryck utan att gå till överdrift. Det var 17.000 i publiken som också hjälpte till att skapa tryck.

Helt klart godkänt och värt dom 110 kronor som det kostade före klockan 18.00. Jag ger dem betyget tre helskägg plus en mustasch, vad det nu kan betyda.

MARKKU

Swenssons

● Jag hade sökt rätt länge för att finna mig själv.
Men politik och titlar var inget för mig. Ej heller kriminalitet, droger likaså.
Djur, barn eller kanske falska bröder. Att få flyga J.A.S. är det enda jag har kvar.
Men utan några robotar få människoliv jag spar.
Bilar, brudar, blanka boots och lack.
Men brylkräm i håret var inte mitt fack.

Nu far jag ut ur bygden, skogen väntar mig.
Fria vidder eller kanske det ljuva blå havet
Att få sitta på en bergstopp och ta det lugnt och skönt.
Där ingen som stör eller vill.
Vänstervriden högerpolitik.
Med EU och marknaden i söder.
Jag gillar fan inte detta system.
Som fött våra mödrar och våra fäder.
Aldrig mera Swenssons, nu har jag

fått nog.
Dålig mentalitet är vad ni föder.
Inga fler banditer eller deras fog.
Misstänksamhet så att mitt hjärta blöder.
Aldrig mera Swenssons, nu har jag fått nog
Dålig mentalitet är vad ni föder.
Inga fler banditer eller deras fog.
Misstänksamhet så att mitt arslar glöder.

MARKKU

Tokförslag

● Va fan vill politikerna egentligen med Sverige?

Nu vill dom bygga nåt jävla snabbtåg med bana/råls som ska gå i 320 km/timmen mellan Stockholm, Göteborg och Malmö!

Det innebär att man i princip delar upp landet i sektioner för både människor och djur för där tågen kommer att dra fram kommer de också att bli instängslade, se det som en slags mur. Bor din polare 100 m från dig så kan det innebära att du i värsta fall måste åka 20 mil för att träffas kanske ännu mera! Om du inte klipper hål i staketet och gör du det så kommer även djur osv ta sig in i det som har blivit en dödsfälla kanske även för passagerarna!

Nej, fy fan för det förslaget!

Allt detta som kommer att kosta ja jag vet inte hur många miljarder kronor bara för att komma några timmar snabbare fram, och när du

väl är framme kan du räkna med att du ändå kommer att få stå i någon annan kö.

Inför ånglok som även funkar på vintern!

DAGGE

POESIG & KORT SAGT

Framtida barn

● För några år sedan fick jag genom släktingar kontakt med en kvinna från Iran. Efter ett tag kom vi överens om att vi skulle gifta oss. Nu har jag mer ansvar både för mig och min fru och vi bor tillsammans. Vi ska skaffa barn och det ska bli roligt att bli pappa vid 47 års ålder. Jag kommer att få ännu mer ansvar. Jag och min fru har bestämt att uppfostra våra barn mycket bra så att inget farligt ska kunna hända och våra barn ska kunna bli någon som kan vara bra för dem själva och människor i samhället.

AHMAD YADEGARI

KÖP SITUATION STHLM AV JIMMY VID SÖDRA STATION

Hitta Jimmy och andra säljare på situationsthlm.se/karta

MED EGNA ORD

KORT SAGT

Till alla Situation Sthlms läsare!

● Det var länge sedan jag skulle skriva, men på grund av dålig situation och olika omständigheter kunde jag inte skriva och jag kunde inte hinna och skriva.

Idag sitter jag och skriver.

Att sälja tidning är inte bara att tjäna lite pengar för mina behov. Jag möter olika människor som man kan prata med och det är både bra för mig och för dem också genom att prata med folk kan man få upplysning av folk om olika saker när man möter dem.

När jag säljer tidning händer det att vi pratar lite och vissa av mina kunder är mycket trevliga men ibland träffar jag eller ser vissa som är otrevliga på något sätt.

Man blir irriterad och ledsen av det, men lite senare bryr jag mig inte. Jag respekterar mina kunder för att de är trevliga och de respekterar mig också.

Vissa personer som ser att någon säljer Situation Sthlm tror att vi har inga personligheter och är värdelösa och gör dumma saker och inte är bra människor. Men jag känner mig själv och har förtroende för mig själv och låter mig inte göra dumma saker. Jag lägger ner min tid och säljer bara tidningen. Kanske vissa som säljer tidningen har gjort eller gör dumma saker men det betyder inte att alla som säljer tidning är lika och gör samma saker.

Vi bara säljer en tidning och lägger vår tid på det och vår tid är lika värdefull som andra människors tid.

AHMAD YADEGARI

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

SVENSKA SPEL

I socialens ekorrhjul

● Tack kära politiker för att ni har hittat på spekkort till Svenska spel som är statligt. Nu blir vi socialbidragstaggare ännu mera låsta. Vi får inte vinna pengar, i alla fall inte småpengar som vi kanske skulle behöva ibland.

Vi måste redovisa varje månad vad vi har på konto. Varje vinst dras av. Bankerna är också skyldiga att redovisa till socialen vid förfrågan. Vi som går på socialen ska ju komma ur

ekorrhjulet inte in. Systemet drar ju in mer och mer folk in i socialens kontrollsystem idag. Vi måste leva enbart på socialbidrag, kanske livet ut?!

Anhöriga eller vänner kan inte sätta in pengar på konto, inte ens som gåva. Inget bidrag till någon resa till någon begravning eller hälsa på någon anhörig som mår jättedåligt för att inte tala om att åka på semester. Undra om det är kriminellt att som

konstnär sälja sin konst för att komma vidare med sin konst!? När man går på socialbidrag.

Ska fattiga hållas fattiga och i skam och rika blir rikare med sin heder av makt.

Jag som skriver nu får några korvören för detta som socialen drar av +-0!?, senare.

Men jag gör det i alla fall.

VITE PETTER

En vår på familjehemmet – del 4

● Jag lämnade familjehemmet och tog mig till min kompis på Söder i Stockholm. Han blev arg när han såg mig och sa: "Du lovade att stanna på familjehemmet så att du så småningom skulle få bostad". Han trodde mig inte när jag berättade om all alkohol som fanns där, och att varken personalen på familjehemmet, familjeflux eller på allteamet i Tensta grep in och sa ifrån.

Förutom det här familjehemmet har jag bara varit på ett behandlingshem en gång, Petter-Persgården.

Där hade jag också otur. Jag blev tvingad att göra abort. Min kontaktperson sa till mig att jag måste ta bort barnet eftersom jag då varken hade bostad eller arbete. Jag fick lokalbedövning och så var barnet borta. Jag var förtvivlad. Läkaren

gav mig medicin efter aborten som personalen sedan tog ifrån mig när jag kom tillbaka. Efter aborten fick jag dödsångest. När solen gick upp och när solen gick ner var jag säker på att jag skulle dö.

Den upplevelsen var fruktansvärd. Det tog många år innan ångesten försvann.

NÄR JAG BODDE på behandlingshemmet städade jag ibland åt folk. En gång fick jag en fin tavla för att jag städade så bra. Jag blev glad. När jag kom tillbaka med tavlan kallade personalen in mig på kontoret. "Hur kommer det sig att du har en så fin tavla? Har du sålt din kropp", frågade de. Jag blev chockad och mycket ledsen. Hur kunde de tro att jag sålde min kropp för en tavla. Jag hade helt

enkelt gjort ett jättebra jobb och fick något för det för en gångs skull.

Dagen därpå ringer jag till min handläggare och berättar både om aborten och om historien med tavlan. Det enda svar jag får är, "då står ord mot ord". Behandlingshemmet och handläggaren hade uppenbarligen pratat med varandra, men vem lyssnar på mig, på min sanning?

Tyvärr har jag hört andra berätta liknande historier om sina vistelser på familje- och behandlingshem. Det är inte konstigt att problemet med alkohol och droger kvarstår efter "behandlingen" när det ser ut på det viset.

Jag önskar alla läsare av Situation Sthlm en härlig sommar.

TOINI, KLARA KYRKOTRAPPA,
KLARABERGSGATAN

Sverige ser inte längre ut som du tror.

De flesta vet inte ens om det. Men våra skogar runt om i Sverige ser faktiskt inte längre ut som man kanske kan tro.

Bara för att ta några exempel. Sedan 50-talet har 60 procent av skogarna i Sverige kalhuggits. Man har huggit ned skog ända in på husknuten. Och livsmiljöer för de 850 hotade djur och växter som finns i skogen har förstörts.

Vi i Sverige är faktiskt ett av de sämsta länderna i Europa på att skydda våra naturskogar. Det beror framförallt på att vi har en skogspolitik som inte fungerar som den ska och som gör att man i princip kan hugga ner flera hundra år gamla naturskogar lite hur som helst. De lagar som finns är alldeles för svaga och om man bryter mot dem så händer oftast ingenting.

Nu är det dags att sluta titta på. För skogen är viktigare än många av oss tror. Den är ett hem för tusentals djur och växter. Den ger

oss rent vatten och ren luft. Och det är en fantastisk miljö för oss människor att vistas i. Därför vill vi se en ny skogspolitik med tydliga lagar för skogsbruket, fler skyddade skogar och lite extra försiktighet med skogen där vi bor.

Du får gärna hjälpa oss med det. Det kan du göra genom att bli medlem i Naturskyddsföreningen. Det kostar 295 kr/år och det enda du behöver göra är att SMS:a »medlem« till 72900 så hör vi av oss. Då kan vi sätta press på företag och politiker och få fler att förstå vilka utmaningar vi står inför. Du kan också passa på att titta på, och sprida, en film som ligger på vår webbplats. Där kan du också läsa hela vårt förslag till en ny skogspolitik som vår skog verkligen skulle behöva.

► naturskyddsforeningen.se/minskog

#minskog

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

better work, better life

BOTKYRKABYGGEN

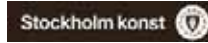

STEEN STRØM SVERIGE AB

Stockholmshem

SVALNER

Svensk Rikstäckande Butiksservice

VALLENTUNA FOTVÅRDSKLINIK

Svenska kyrkan SOFIA FÖRSAMLING

Svenska kyrkan STOCKHOLMS STIFT

KÖP SITUATION STHLM AV LOTTA VID FÄLTÖVERSTEN

Hitta Lotta och andra säljare på situationsthlm.se/karta

ULF STOLT

Jason Isbell & The 400 Unit

MUSIK Alla som missade Jason Isbells solospelning på Bryggghuset i vintras och alla som var borta på semester och inte såg hans spelning på Mosebacke 29 juni med det briljanta kombandet The 400 Unit – döpta efter en avdelning på mentalsjukhuset i Florence, Alabama – får nu ta sig till itunes eller Spotify.

Med senaste plattan *Southeastern* – Jason Isbell twittrade nyligen på ettårsdagen av utgivningen att plattan förändrat hans liv – har han etablerat sig och bandet bland de yppersta av hantverkare. Vid tiden för inspelningen av plattan slutade han dricka efter ett långvarigt alkoholmissbruk. Och gifte sig strax efteråt med fru nummer två, bandmedlemmen Amanda Shires.

Jason Isbell är både en briljant låtskrivare en bra sångare och en lysande gitarrist. Han är också bra på mellansnack, där lite av den humor som skymtar i texter blir tydliga.

MARIA HAGSTRÖM

Sébastien Lifshitz *The Invisibles*

FOTOBOK Den franska fotografen Sébastien Lifshitz har ett stort intresse för vintagetfoto. Det var under sina många besök på loppmarknader som han kom över fotoalbum med bilder på samkönade par, tagna under första halvan av 1900-talet.

Det är känslosamma bilder där de visar sin kärlek. De ger också en känsla av frihet, i en tid som annars förknippas med tabu och att tvingas vara diskreta och då det var ovanligt med fotografier på samkönade par. Det är befriande att se en annan bild än den historien annars visar. Därför är det inte bara en vacker, men också en unik fotobok: *The Invisibles: Vintage Portraits of Love and Pride*.

Grävt i ett våldsamt arkiv

FILM GÖRAN HUGO OLSSON VILL SYNLIHGÖRA FÖRTRYCK DÅ OCH NU

EFTER FRAMGÅNGEN MED den prisbelönta filmen *The Black Power Mixtape: 1967–1975* (2011) var regissören Göran Hugo Olsson säker på att han inte ville göra fler av arkivmaterial. Men så fick han ett exemplar av den postkoloniala teoretikern Frantz Fanons *Jordens fördömda*, från 1961, i sin hand.

Nu går Göran Hugo Olssons nya film *Om våld* upp på bio i 17 länder. *Om våld* är en subversiv filmatisering av Fanons sakprosa och beskriver vad europeisk kolonialism – och våld gör – och har gjort, med människor.

Bilderna kommer, liksom i Göran Hugo Olssons förra film, från SVT:s arkiv.

– När jag läste *Jordens fördömda* blev jag jätteberörd. Det är en fantastisk text, som handlar om kolonialismens villkor och våldets inneboende mekanismer – och trots att den har 50 år på nacken så berättar den saker om vår värld i dag. Den beskriver dynamiken bakom det vi definierar som meningslöst våld, säger Göran Hugo Olsson.

Filmen bygger på unikt material från 1960- till 1980-talet och visar bland annat bilder från de portugisiska koloniernas långvariga självständighetskrig i Moçambique, Angola och Guinea-Bissau. De starka klippen – stundtals vardagliga, ofta brutala och inte sällan våldsamma – ackompanjeras av textstycken ur *Jordens fördömda*, särskilt det första kapitlet som heter just "Om våld". Den engelska texten har lästs in av den amerikanska musikern Lauryn Hill. Via bekanta hade Göran Hugo Olsson hört att hon, liksom han, var intresserad av Frantz Fanons tankar.

– Hon satt i fängelse då och den enda kontakt hon fick ha med omvärlden var via mjuka saker, som brev eller böcker utan hårda pärmar. Så jag skickade manuset och gjorde ett slags häfte med skisser om hur jag hade tänkt kring filmen. Hon svarade nästan direkt – och skrev att hon faktiskt läste Fanon i sin cell när hon fick mitt brev! Hon tackade ja på en gång.

MED FILMEN VILL Göran Hugo Olsson synliggöra såväl historiskt som nutida förtryck och belysa de maktstrukturer som det befäst i en globaliserad värld.

– I dag är det, i mångt och mycket, stora företag som bedriver kolonialism. Världens största koppargruva ligger till exempel i Kongo och ägs av Lundin Mining. Arbetskraften har flugits in från Sri Lanka och bor på ett läger, likt en månbas, där de inte har nån kontakt med omvärlden.

Göran Hugo Olsson fortsätter:

– Frihandelsavtalen är heliga. Varor och tjänster ska röra sig fritt i världen. Politisk konsensus gör att företag som Lundin får ha den här koppargruvan i Kongo. Samtidigt får människor inte korsa gränser. Om vi ska ha ett nyliberalt paradiset, då tycker jag att också människor ska få röra sig fritt. Om jag får starta en gruva där så måste människor från andra länder få starta en Konsum här. Eller så får de äga sina egna naturtillgångar, såsom vi äger dem i LKAB eller Norge i Statoil.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Briljant och livsförstorande

JJ
V

★★★★½ Det har gått drygt fem år sedan den mytiska popduon JJ ställde sig på scen för sin första officiella Stockholmsspelning på Landet, vid Telefonplan. Då var de fortfarande anonyma – en popduo vars ambient-pop svepte som en sval medelhavsbris över det svenska musiklandskapet och fick nyfikna att flockas för att få veta vilka de var.

I dag är duon, hemmahörande i Vallentuna, inte hemlig längre. De har gått ut med sina namn, ställer numera upp på intervjuer och hyllas av de mest inflytelserika musiksajterna. Men JJ har ändå lyckats behålla en mystik kring sin musik – som böljar fram och tillbaka mellan gener.

På V, deras tredje fullängdare, flyter låtarna nästan ihop. Men precis när en börjat drömma sig bort i en låt händer någonting oväntat: en bredbent gitarr, autotune, en

diskant bas, fågelkwitter eller en fet rap bryter av den högt flygande, meditativa och nästan "new-ageiga" poppen. Musiken pendlar mellan det mest artificiella och klassiska, rent ljudmässigt – men övergångarna är alltid mjuka, alltid i enlighet med det böljande tillståndet i duons ljudvärld. Ibland tänker en på Broder Daniel – det är något med melodierna, sången, poserna, stämningen.

Men V är briljant, livsförstorande musik som existerar i sin egen rätt.

ALEXANDRA SUNDQVIST

MUSIK

Brothers of End Shakers Love

★★★ Brothers of End är en lovsång till det vilsamma, det subtila. Deras nya skiva *Shakers Love* är faktiskt som plåster för öronen, i en tid då produktionerna blir allt mer maxade. Det kanske låter tråkigt, men det är det inte. Det är finstämt och utan vassa kanter, men ändå med en fin rymd. Trion, som består av barndomsvännerna Bengt Lagerberg och Lars-Olof Johansson (båda från Cardigans) och Mattias Areskog (Friska Viljor) har med sitt tredje album tagit steget ut ur de dimmiga skogslandskapen och presenterar här ett mer direkt, något poppigare sound – fyllt av karaktäristisk stämsång och pockande melodier. Bästa spår? "Cut to Heal".

ALEXANDRA SUNDQVIST

Nike & Röda Orkestern Vi är alla

★★½ Nike är tillbaka och "äntligen slippa" rimmar på "Fredrik och Filippa". Hon är inte längre lika ensam om sitt politiska engagemang som vid tiden för debutalbumet *Det står skrivet* (2010), men känns å andra sidan rakt igenom genuin med sina samtidstexter.

Den rejält gubbiga proggrocken brer ut sig på bekostnad av melodi och dynamik, men avslutande "Stanna kvar" är en välkommen och tydlig påminnelse om Nikes förflutna i stundtals briljanta Tant Strul.

DAVID BOGERIUS

Opeth Pale Communion

★★★★ Stockholmsbandet Opeths death metal-influenser har helt sopats undan. *Pale Communion* är en logisk uppföljare till *Heritage* (2011) där gitarristen/sångaren Mikael Åkerfeldt överglänsar många av sina förebilder bland sjuttioalets progressiva rockband i stället för att "growla" (sjunga rytande/morrhande).

I nästan elva minuter långa "Moon Above Sun Below" viker inte Opeth en tum från sin övertygelse om det de vill och kan göra samtidigt som det aldrig blir svårtillgängligt för sakens skull.

DAVID BOGERIUS

Opeth

PIANOBASERAD

MAJKE VOSS ROMME

Broken Twin gillar det enkla

BAKOM ARTISTNAMNET Broken Twin gömmer sig den danska auteuren och singer-songwritern Majke Voss Romme. Hennes solodebut *May* är en pianobaserad, ren skiva men med en otrolig rymd. I augusti gör hon en av sina första Sverigespelningar på Way Out West i Göteborg. Majke Voss Romme berättar att hon gillar det enkla, något som återspeglas på debutskivan *May* – som utgår från avskalade pianostrofer.

– Jag gjorde arrangemangen löpande under inspelningen och så försökte jag skala bort så mycket som möjligt i produktionen. Göra skivan så ren jag kunde. Jag gillar när det inte är så många instrument som hörs samtidigt, utan föredrar att ge rum för ett i taget. Jag har alltid föredragit det enkla framför det pyntade, säger Majke Voss Romme.

ARTISTNAMNET Broken Twin kom till av en tillfällighet, men hon gillar att det – liksom musiken och texterna – är mångbottnat och öppet för tolkning.

Bland hennes svenska favoriter märks The Knife, Stina Nordenstam och Jenny Wilson.

– När jag var liten var jag också väldigt fascinerad av Lisa Nilsson. Jag tror att det hade mycket att göra med det svenska språket, det är så vackert att sjunga på, säger hon.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Broken Twin spelar på Way Out West i Göteborg som pågår 7–9 augusti.

TONÅRINGENS STAD

Unga tipsar om Stockholm

BOKEN *STHLM: av unga för unga* är en sammanställning av över 500 Stockholmstips som samlades in under ungdomsfestivalen *We Are Sthlm* förra sommaren.

Letar man efter museer och berömd arkitektur rekommenderas någon annan bok om huvudstaden. Här guidas man till sådant som den bästa second hand-butiken för klänningar, godisbutiker, musikfestivaler, Tensta konstkolle, mysiga kaféer som har öppet sent och stans fem bästa platser att hängla på. Eller helhetslösningar för hur man bäst spenderar en eftermiddag på Kungsholmen eller i Gamla stan.

I boken finns även de bästa låtarna, filmerna och böckerna om Stockholm, information om tunnelbanan och bussar och som bonus den vinnande novellen i tävlingen *The Stockholm Story*, 16-åriga Maja Tersmans "Tanterna".

Boken ges ut av Wahlströms Bokförlag i samarbete med sajten ungdomar.se. Andra samarbetspartners är Bris, Plan och Studieförbundet Stockholm.

– Med den här annorlunda guideboken vill vi visa upp staden genom ungdomars ögon, säger André Vifot Haas, webbansvarig på ungdomar.se.

Alla tips i boken kommer från ungdomar mellan 13 och 19 år som dessutom själva har producerat många texter och bilder.

– Det är alltid givande att få komma ut och träffa läsare och det var just vad vi fick göra tillsammans med sajten ungdomar.se under *We are Sthlm*-festivalen förra året. Att vi sen fick hjälp av dem att skapa grunden för det som skulle bli *STHLM: av unga för unga* känns extra roligt, säger Tove Andersdotter, redaktör på B. Wahlströms Bokförlag.

DAVID BOGERIUS

PETER JONSSON

Trovärdigt och absurt om misslyckad skådis

Stefan Norrthon

Det är alldeles för få som ger upp

★★★★ Författaren och regissören Johan Klings olycksbröder Bernard (*Darling*), Magnus (*Människor helt utan betydelse*) och Felix (*Glasmannen*) har alla nu sin överman i Stefan Norrthons debutroman *Det är alldeles för få som ger upp*. Skådespelaren Jocke får bara obetydliga biroller på teatern, men han värmer upp för varje föreställ-

ning i timmar och intalar sig skickligt att han är pjäsens stjärna. Hans oändliga självbedrägerier toppas med en direkt lögn om ett anställningskontrakt vilket utlöser en lavin av personliga tragedier som tar ifrån honom allt han har.

Rena vansinnet bryter ut och tar sig uttryck i bland annat förödande pokerpartier, stenar genom glasrutor och jordhögar

utanför infarter. Det är sorgligt men lika absurt som makabert nog även underhållande.

41-årige Stefan Norrthon arbetade som skådespelare i drygt tio år och lyckas återge miljöer och karaktärer både trovärdigt och komiskt. Han radar upp presumtiva filmscener efter varandra, något Jocke också konstaterar innan han får stopp på sin upprörda sambo Maddes vådliga bilfärd genom att brista ut i Bonnie Tylers åttioalshit "Total Eclipse of the Heart".

DAVID BOGERIUS

BÖCKER

Kristian Lundberg

Vi är de döda, nu snart

★★★★ ½ Kristian Lundbergs nya diktsamling låter det politiska och privata mötas i en dikt om flyktingförvar och deportering, om avstånd och isolering – om närhet och separationsångest. I Kristian Lundbergs *Vi är de döda, nu snart* bryts jagets inledande lyrik med autentiska pressklipp om bland annat asylsökande barn som inte får någon skolmat av kommunen (DN, 2012) och informa-

Kristian Lundberg

CHARLOTTE ANDERSSON

tion från Migrationsverket om hur "medicinsk åldersbestämning" går till. Kontrasten skär genom sidorna, blir en brutal påminnelse om hur olika livet kan se ut för olika människor. Dikten flyger lätt och högt, för att brytas av med blytung konstateranden som: "Det finns ingenting som formellt hindrar polisen från att eftersöka papperslösa barn i skolor, sjukhus, lekparker, fritidsgårdar, det finns ingen fredad zon". Det är en dikt där byråkratin möter människan. Och det är smärtsam läsning.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

Jack Hildén

Vi, vi vaktmästare

★★ Eskil turistar i tillvaron som vaktmästare i Svenskt näringslivs kontorshus vid Östermalmstorg. Med koketterande inslag av prosadikt beskriver Jack Hildén Eskils kollegor, och då främst den bullrige Jonas, vars uppenbarelse är raka motsatsen till Eskils. Inte ens övervakningskamerorna noterar Eskil när han stjälar grillad kyckling på lunchrasterna.

Den här typen av betraktelser från ett (frivilligt) utanförskap har gjorts förr men Jack Hildén gör den elegant.

DAVID BOGERIUS

Nära döden upptäcks livet

Still Life

★★★★ Ibland när någon dör kommer ett hundratal personer till begravningen, ibland ett tiotal och ibland inga alls. Det är då den kommunanställda John May kliver in. Dels försöker han söka upp släktingar och vänner till dem som avlidit och som inte tycks ha några närstående. Dels ordnar han själva begravningen och skriver en biografi utifrån det han kan hitta

i den dödas hem. Den stillsamme och pedantiske May får en dag ta hand om en nyligen avliden, som visar sig bo mitt emot hans egen lägenhet. På kvällen ser han sig själv avspeglas i den döde grannens fönster och får en tankeställare kring sitt eget lika ensamma liv. När han dessutom avskedas från sitt jobb ger han sig den på att arrangemanget kring grannens begravning ska bli hans grand finale. I jakten på hans

släktingar gör han bekantskaper och upptäcker ett liv han själv stått utanför, men som han till skillnad från sina klienter fortfarande har tid att ta del av.

I sakta mak berättar regissören Uberto Pasolini om den tystlåtna May. Det är en enkel berättelse, med mycket värme, men som effektivt får oss lyckligt lottade att höja blicken och se dem som ensamma äro.

HENRIK EMILSON

BEVARAR GAMLA RULLAR

Digitalt filmarkiv

I SVENSKA FILMINSTITUTETS arkiv finns 2 500 svenska långfilmer och 6 000 kortfilmer. De behöver digitaliseras för att bevaras för eftervärlden och kostnaden är beräknad till 300 miljoner. Regeringen har tilldelat Filminstitutet 40 miljoner för ändamålet vilket räcker till 500 filmer.

– Vilka filmer som ska digitaliseras och i vilken ordning bestäms av ett redaktionsråd med representanter för olika verksamheter inom Filminstitutet. Det är snarare ett val av prioriteringsordning än ett urval, då arbetet görs så att ett brett spektrum av tidsepoker, genrer och rättighetsinnehavare med mera finns representerat, säger Lars Karlsson, tillförordnad it-chef på Svenska Filminstitutet.

De filmer som inte digitaliseras medan de tekniska förutsättningarna finns kommer i framtiden inte att kunna ses över huvud taget. Ambitionen är att digitalisera samtliga svenska filmer i samlingarna, ett arbete som med nuvarande takt kommer att ta runt 40 år.

– Alla filmer är en del av vårt gemensamma kulturarv. Såväl spelfilmer som dokumentärer, långfilmer som kortfilmer bidrar till förståelsen av vilka vi är och var vi kommer ifrån och hur samhället har förändrats de senaste 100 åren – vid sidan av deras självklara värde som enskilda verk som genererar värdefulla konst- och estetiska upplevelser, säger Lars Karlsson.

BLAND DE 500 filmerna som ska digitaliseras fram till och med 2018 finns den första svenska filmen, Ernest Flormans 30 sekunder långa journalfilm *Konungens af Siam Landstigning vid Logårdstrappan* från 1897. En annan är Victor Sjöströms *Ingeborg Holm* från 1913, vilket glädjer Lars Karlsson:

– Det är en fantastisk fin och gripande film, om en ensamstående mor som tvingas lämna bort sina barn till fattigvården när hon inte längre kan försörja dem efter sin makes död. När filmen hade premiär orsakade den stor debatt på tidningarnas kultursidor och ända in i riksdagen, och kort därefter ändrades fattigvårdslagstiftningen.

DAVID BOGERIUS

FILM

Frank

★★★★ Michael Fassbender storspelar – som alltid – i *Frank*. Att han dessutom gör det bakom en stor papier-maché-mask filmen igenom är imponerande. Berättelsen återges dock ur den unge musikern Jons perspektiv. Han får en chans att lämna sin grå tillvaro och sitt trista jobb och gå med i bandet som Frank leder. Det är inte lätt, för det är inte bara Frank som är lite knasig i gruppen. Med mycket humor och fint spel lyfter den något okonventionella storyn till en 3:a.

HENRIK EMILSON

Turist

★★ Ruben Östlunds två tidigare filmer gjorde honom till en av Sveriges mest intressanta filmskapare, med ett eget avancerat bildspråk och komplexa storyer. I stället för att utveckla sig vidare går han med *Turist* mot ett mer konventionellt berättande och det behåskar han inte lika bra. Faktum är att samma dag som jag såg *Turist*, som utspelas i Alperna, på morgonen visades *Sällskapsresan II: Snowroller* på tv på kvällen. Dagen efter hade jag svårt att skilja filmerna åt. Det säger rätt mycket.

HENRIK EMILSON

The Trip to Italy

★★★★ För fyra år sedan begav sig de brittiska komikerna Steve Coogan och Rob Brydon ut på en kulinarisk resa där de på uppdrag av The Observer recenserade sex restauranger. Hela tiden munhuggs och gnabbas de med varandra samt excellerar i imitationer. Upplägget är detsamma nu, fast resan går till Italien. Det är en sorts semi-dokumentär som ger kompisarna fritt spelrum att bara prata loss. Det blir stundtals blottläggande, men framför allt, är det väldigt underhållande.

HENRIK EMILSON

OPEN AIR YOGA

Träningen har flyttat ut

PARK-YOGA

VAD: UTMHUSYOGA **VAR:** PARKER OCH STRÄNDER I STOCKHOLMSOMRÅDET **SOMMARTID NÄR:** FLERA DAGAR I VECKAN.

SE: YOGOBE.COM/UTMHUSYOGA, STHLM.FRISKISSVETTIS.SE, GRATISISTOCKHOLM.NU

UNDER DE VARMA och ljusa månaderna flyttar livet på våra breddgrader utomhus. Vi äter, umgås, leker under bar himmel så mycket det bara går innan mörkret och kylan kommer åter. Träning och fitness är inget undantag – inget slår att röra på sig i det fria. För yogaintresserade finns många möjligheter att rulla ut sin matta i det gröna under sommarmånaderna. Från norr till söder i hela Stockholmsområdet kan man delta i utomhusyoga flera dagar i veckan under sommarmånaderna. Det yogas i parker, på stränder, ja till och med på en båt, och i utbudet finns variationer som global, hatha-, vinyasa- och pranayoga.

Men det opålitliga svenska sommarvädret då? Beroende på vilken yogaklass det gäller flyttar man inomhus, rullar ut mattorna under regnskyddande träd, eller ställer in. På arrangörernas hem- eller Facebooksidor kan man få information om statusen för aktuella pass. En del utomhusklasser är gratis, andra kostar och vissa är donationsbaserade – man betalar det man vill.

EN SOLIG TORSDAGSKVÄLL tar jag min matta och beger mig mot yogaläraren Sandra Pandevskis Open air yoga-grupp i Humlegården. Efter lite irrande hittar jag gruppen nära parkens skateboardramp. Vi är runt tjugo yogis som samlats för ett kvällspass. Från slutet av maj till slutet av augusti har Sandra Pandevski utomhusklasser i Vita-bergsparken och här i Humlegården.

Deltagarna har lagt ut sina mattor och handdukar i en

cirkel runt Sandra Pandevski. Alla är välkomna till gruppen oavsett vilken nivå man befinner sig på. Just i kväll är majoriteten av deltagarna kvinnor i åldern 20–50 – bara två män har dykt upp.

Sandra Pandevski hälsar vänligt på alla och klassen startar på utsatt tid. Vi följer Sandra Pandevskis instruktioner var och en efter sin förmåga. Veckans tema är höfterna. Sandra Pandevski varvar instruktioner med visdomsord som att man aldrig blir färdiglärard inom yoga – man fortsätter hela tiden att utvecklas och det är resan

DET TAR EN LITEN STUND INNAN JAG VÄNJR MIG VID KÄNSLAN ATT GÖRA HUNDENS POSITION TILL ALLMÄN BESKÅDAN MITT I CENTRALA STOCKHOLM.

som är det viktiga. Det tar en liten stund innan jag vänjer mig vid känslan att göra hundens position till allmän beskådan mitt i centrala Stockholm, men snart glömmar jag allt utanför vår cirkel och går in i positionerna. Då och då går Sandra Pandevski runt i gruppen och ger råd, flyttar en hand eller ett ben. Det är härligt att yoga under blå kvällshimmel och lummiga trädkronor, till ljuden av skateboardhjul från rampen i närheten och fågelkvitter.

TEXT **MARIA LINDÉN**

UNDER NORDISKT LJUS

Graffiti i skärgården

STOCKHOLMS STAD MÅ ha en av världens strängaste graffiti policyer men kranskommunerna har en annan hållning. I augusti går konstprojektet Northern Light Graffiti av stapeln på Ljusterö. Den 14–17 augusti kommer de fyra internationellt kända graffiti-konstnärerna Jeks, Wave, Can2 och Desk7 att måla en 35 meter lång och två meter hög mur på Ljusterö torg – ett konstverk som sedan blir permanent. Bakom satsningen ligger Ljusterö konstförening, Ljusterö konstmuseum och Österåkers kommun. Idén kommer från Claes Moser, konstexpert, känd från tv:s Antikrundan.

- Graffitin är en stark, självständig konstform och kanske de senaste hundra årens största internationella konstrelse, säger han.

RUNT SEKELSKIFTET skapade konstnärer som Bruno Liljefors, Albert Engström och J.A.G. Acke "det nordiska ljuset" på Ljusterö.

- Varför inte låta dagens graffitiutövare spinna vidare på samma tema. Vi kan få en ny generations syn på nordiskt ljus, säger Claes Moser.

Han ser paralleller mellan graffiti-rörelsen och 1890-talets oppositionella konstnärer, verkssamma på Östra Langö, som bröt med Konstakademien.

- Kanske kan man sätta ett likhetstecken mellan dem och dagens graffiti-generation som är i nolltoleransens våld.

MARIA LINDÉN

Lösning kryss #203

Se förra numrets vinnare på s.57.

1	G	2	P	3	H	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100			
1	U	2	S	3	E	4	D	5	A	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	
1	A	2	M	3	N	4	T	5	R	6	A	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	I	2	R	3	A	4	M	5	M	6	A	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	S	2	T	3	U	4	D	5	E	6	N	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	F	2	O	3	R	4	E	5	N	6	A	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	V	2	E	3	S	4	A	5	R	6	R	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	B	2	L	3	A	4	S	5	I	6	E	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	O	2	N	3	D	4	G	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100		
1	A	2	N	3	K	4	E	5	T	6	T	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	K	2	Y	3	V	4	I	5	G	6	J	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	B	2	O	3	K	4	S	5	K	6	O	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	A	2	N	3	K	4	A	5	N	6	F	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	K	2	L	3	I	4	A	5	T	6	F	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73</																											

"Hatet vi kände blev till en låt"

TYRESÖS TUFFASTE, Crucified Barbara, är tillbaka på hårdrockstronen med det kommande albumet *In the Red*. Första singeln "To Kill A Man" sätter en strålkastare på mäns våld mot kvinnor och finns även med på Feministiskt Initiativs samlingskiva. KLARA FORCE, GITARR: Inspirationen till låten kom från början från polischefen (Göran Lindberg, red:s anm.) som dömdes till sex års fängelse för att ha utnyttjat och gjort en massa hemskheter med unga tjejer. Vi blev så otroligt förbannade när vi läste om det och frustrationen och det hatet som vi kände blev till en låt.

Har texterna blivit allvarligare och viktigare än tidigare?

MIA COLDHEART, SÅNG OCH GITARR: Ja, det känns häftigt att för första gången använda våra låtar till att säga vad vi tycker. Jag har insett att folk verkligen har lyssnat på texterna.

Nån kommentar till att ni, som turnerar över hela världen och har fanklubbar i flera länder, inte platsade bland de 100 bästa svenska hårdrocksbanden när Sweden Rock Magazine presenterade sin rankingslista förra året?

KLARA FORCE: Jag tror inte att det spelar någon roll hur tunga riff vi än har och att vi nu släpper vår fjärde skiva. I vissa ögon kommer vi ändå alltid att vara ett tjejband. Jag visste inte att det hade gjorts en sån lista men om vi inte var med så tror jag att det kan ha att göra med det.

MIA COLDHEART: Den enda gången vi

LINDA ÅKERBERG

inte har fått frågan om hur det känns att spela i ett tjejband var i Melodifestivalen (2010). Då såg alla oss bara som hårdrocksbandet.

Ni skrev alla låtarna på *In the Red* tillsammans. Hur fungerade det?

KLARA FORCE: Det är alltid jobbigt när man har en idé som man tycker är svinbra och verkligen kan höra precis hur det kommer att låta och så får man inget gensvar så att det blir nåt helt annat i slutändan. Allting tar ju väldigt lång tid och det blir mycket snicksnack fram och tillbaka, men slutresultatet blir väldigt bra och alla är med på låtarna.

MIA COLDHEART: Det kan vara fantastiskt när min fantasi eller inspiration har tagit slut och så tar Maria vid och gör nåt som min hjärna aldrig hade kunnat hitta på. Inspirationen bara fortsätter.

Trots flera långa och oglamorösa turnéer har bandet varit intakt sen 2003. Hur lyckas ni hålla ihop?

KLARA FORCE: Vi har alltid varandra och då klarar man vad som helst. Att vi känner varandra så väl gör att vi klarar av de sjukaste turnéerna. Var man än är så blir det aldrig riktigt obehagligt och det är skönt att veta.

DAVID BOGERIUS

UNDER BAR HIMMEL

Film är bäst utomhus

EN DEL HÄVDAR att film är bäst på bio, jag menar att film är bäst utomhus. Två av mina främsta filmupplevelser var just filmvisningar under bar himmel. Jag växte delvis upp på spanska solkusten och på somrarna arrangerades utomhusbio på en enkel bakgård i stan. Träbänkar stod uppradade, projektorn stod på en enkel ställning, folk satt på balkongerna runt om och tittade gratis och duken, ja, det var förstas en vitkalkad vägg.

Bäst minns jag musikalfilmen *Hair*, där de dubbade spanska rösterna helt plötsligt blev de engelska originalrösterna i sångnumren. I USA åkte vi en gång på klassisk drive-in-bio. Bilarna står på en stor parkering

framför en gigantisk skärm. Vid varje bil finns en liten högtalare som hängs på bildörren. Vi såg

Pulp Fiction visas i Rålambshovsparken 13 augusti.

James Bond-filmen *Moonraker*, men mitt åttaåriga jag sneglade titt som tätt över till en annan gigantisk skärm som fanns 100 meter bredvid vår, där den barnförbjudna *The Shining* visades.

Passa på själv att ta del av filmvärlden utomhus i augusti. Den 13–17 augusti kör Stockholm filmfestival sin årliga utomhusbio i Rålambshovsparken och 22 augusti ger Kungliga operan föreställningen *Opera at the Movies* i Vitabergsparken, där filmer tolkas av ensemblen och hovkapellet.

HENRIK EMILSON

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

BRILJANT

– Jag har varit här under fyra programledare. Lasse, Anders, Måns och nu Petra.

Fördelen med en kvinnlig programledare är att det blir rätt tonart för mig. Med manliga programledare eller manliga artister som leder allsången blir det lätt för lågt.

– Vi får noter och texter av kapellmästaren i Dropbox ett par dagar innan programmet. Hela måndagen repar vi och så har vi ett genrep innan på tisdagen.

– Jag får köra bakom allt slags musik och alla slags artister. Ibland kanske det är nån musikstil som jag inte är så förtjust i, men så repar man tillsammans med artisten och så blir det nåt bra av det i alla fall till slut.

– Visst kan jag sjunga fel ibland, men det märks inte när de andra i kören sjunger rätt. Svårast är det när det är klassiska artister, som när Loa Falkman sjöng opera. Jag är inte skolad för det utan får göra så gott jag kan.

– Nervös är jag nästan aldrig. Det är så många proffsiga och trevliga människor som gör programmet. Men för några år sen skulle kören göra ett nummer där vi sjöng och dansade. Det var inte min grej, då var jag nervös innan.

– Jag har en tålig röst och så har jag huvudet fullt av låtar från Allsång på Skansen. Även om jag inte kan alla utan till går det snabbt att friska upp minnet och få fram dem.

– Även om jag jobbat på Allsången i många år nu känns det inte som om jag försakar sommaren. Att få sjunga utomhus och dessutom på Skansen gör att det känns somrigt hela tiden. Om jag själv fick välja allsång skulle det bli "Idas sommarvisa" eller "Dans på Sunnanö".

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MARC FEMENIA**

Körig sång

Kerstin Ryhed Lundin sjunger i kören på Allsång på Skansen.

DÅTID STHLM

AUGUSTI 1931

STOCKHOLMS brevdueklubb avslutar tävlingsäsongen med en kappflygning för ungdomar på sträckan Västervik–Stockholm. Trots dimma och ösregn flyger duvorna på knappt sex timmar. V. Johansson, Karlberg, och E. Bengtsson, Stockholm, har de fyra första duvorna.

Professor Asplund vårdas några dagar på Hildegardsjukhuset i Berlin efter ett missöde på en möbelutställning. När professorn enligt egen utsago "kastade sig ner kanske lite vårdslöst" på en lyxottoman "störtade möbelen samman". Samtidigt föll en sidovägg ner över honom och skar honom i kinden. Vid fallet slog han samtidigt bakhuvudet i golvet och drabbades av hjärnskakning. Till DN: s Berlinkorrespondent säger han från sjuksängen: "Strängt taget hade jag tänkt mig ett annat slut på min Berlinresa".

Stockholms Isaktiebolag erbjuder ren is, tillverkad av bakteriefri konstis.

Sveriges allmänna lantbrukssällskap beslutar att höja smörpriset i Stockholm från och med onsdag 12 augusti med 10 öre till 205 öre kilot.

TRAFIKEN I LÅNET har fördubblats sedan 1926. På Värmdövägen vid Sicklabron passerar under ett dygn 4 118 bussar, personbilar, motorcyklar och lastbilar. Men då räkningen "företogs under dagar med ogynnsamt väder" anser länets vägingenjör, kapten Folke Torgén, att siffrorna är lite i underkant.

Frans Gunnar Johansson rymmer från fängelset på Långholmen genom att klättra upp i trädet vid fängelsedirektörens villa och hoppa över muren.

Ett tjug levande kräftor kostar 2,50 kronor. Ett tjug kokta kostar 2,75 kronor.

Medicinen Neral säljs på apoteken och rekommenderas för personer med "upprivet nervsystem och sömnlöshet som gör arbete och liv olustigt, och den, som besväras av detta,

Under hungersnöd i Ukraina på 1920-talet utvandrade nästan samtliga svenskättlingar boende i Ukraina, de så kallade svenskbyborna, till Sverige. I augusti 1931 återvände ett antal av dem.

måste vanligen ge upp alla försök till framgång". Kostar 1,10 kronor per rör.

På Nöjesfältet kan man varje timme se uppträdanden med Ormtjusaren med giftiga glasögonormar, Trollkvinnan i korgen, heliga krokodiler från Ganges, Rikki-Tikki-Tavi, hängörad get, fettsvansfår och heliga apor. Dessutom trolldom, mystik och fakirer.

STOCKHOLMS ISAKTIEBOLAG ERBJUDER REN IS, TILLVERKAD AV BAKTERIEFRI KONSTIS.

Depressionen slår hårt mot svenskamerikaner. Många vill försöka ta sig hem igen då de inte längre kan försörja sig. Men stockholmaren Hilding Eriksson i New York tror att det ska gå bra. Han betalar 40 dollar per månad för sin lägenhet, vilket är

billigare än i Stockholm. "Det beror lite på hur en karl ser ut om han ska behöva gå på bommen eller inte".

Gatukontorets och Elektricitetsverkets stormtrupper har börjat gräva löpgravar utmed Valhallavägen som en del av exploateringen av Gärdet.

Elektrobiologiska Institutet på Sturegatan 28 behandlar och botar

avlider. I en tidningsnotis anges hans ålder vara "så gott som 80 år".

Fastighetsnämnden föreslår för stadsfullmäktige att staden ska köpa fastighet nummer 5 i kvarteret Urvädersklippan mindre. Priset är 150 000 kronor. Då fastigheten beräknas ge staden ett överskott på 2 000 kronor per år anses köpet vara en bra investering.

För 90 öre kan man få ett expressbrev till Stockholms utvidgade, yttre postzon – Lidingö, Stocksund, Djurs-holm, Danderyd, Ulriksdal, Sundbyberg, Nockeby, Åkeshov, Älvsjö, Stureby, Saltsjö-Nacka, Storängen och Saltsjö-Duvnäs – levererat per motorcykel.

Kvinnoavdelningen på Långbro sjukhus brinner. Dagens Nyheters rubrik på förstasidan dagen efter branden: "300 sinnessjuka i övertänt hus, alla förda i säkerhet".

ULF STOLT

med specialutbildad personal – en sjuksyster från Gallsbach – enligt utsago bland annat "störningar i blodet".

CARL AUGUST ANDERSSON – stugvakt vid Bollnässtugan på Skansen –

AUGUSTI

1973 Normalmstorgsdramat på Kreditbanken pågår under fem dagar. Tre kvinnor och en man hålls som gisslan.

1904 De sista hästdragna spårvagnarna på Stockholms gator tas ur bruk.

1993 JAS 39 Gripen störtar på Långholmen under Vattenfestivalen. Ingen människa förolyckas.

 T MARIATORGET

"Texterna känns ofta litterära"

Hur ofta köper du tidningen?

– Det blir nog ungefär vartannat nummer. Köper den på olika platser, där jag stöter på en försäljare, ofta vid Centralen.

Vad gillar du att läsa i tidningen?

– Jag gillar särskilt artikeln "Gata fram och tillbaka", jag tycker att den är väldigt levande. Det finns mycket som är bra i tidningen, krönikor och att texterna ofta känns litterära.

VID MARIATORGET
KL 11.50
NAMN: Rebecca
Hagnestad.
ÅLDER: 21 år.
BOR: Flemingsberg.
GÖR: Pluggar till
journalist.

Vart är du på väg nu?

– Till jobbet. Jag säljer pocketböcker.

Då har du kanske några lästips?

– *Analfabeten som kunde räkna*, av Jonas Jonasson, och *Sonen*, av Philipp Meyer. Jag har i och för sig inte läst dem än, men jag tror att de är bra. Jag ska själv läsa dem nu.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
 FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Vi brinner för låga priser.

Det påverkar förstås miljön.

Det är lätt att dra paralleller mellan riktigt låga priser och miljöpåverkan. Någonstans måste man ju spara in, eller hur? Men det är faktiskt precis tvärtom. I alla fall på Willys.

Ta våra butiker som exempel. Med lock på kylar och frysar, värmeåtervinning och energisnål belysning använder vi mindre energi och sänker våra driftkostnader. Det tjänar ju även miljön på. Detsamma gäller för våra inköp. Tack vare mångårig erfarenhet och smarta metoder blir en order sällan för stor. Skulle något ändå behöva slängas försöker vi alltid ta hand om det på bästa sätt. Till exempel blir en del av vårt matavfall biogas.

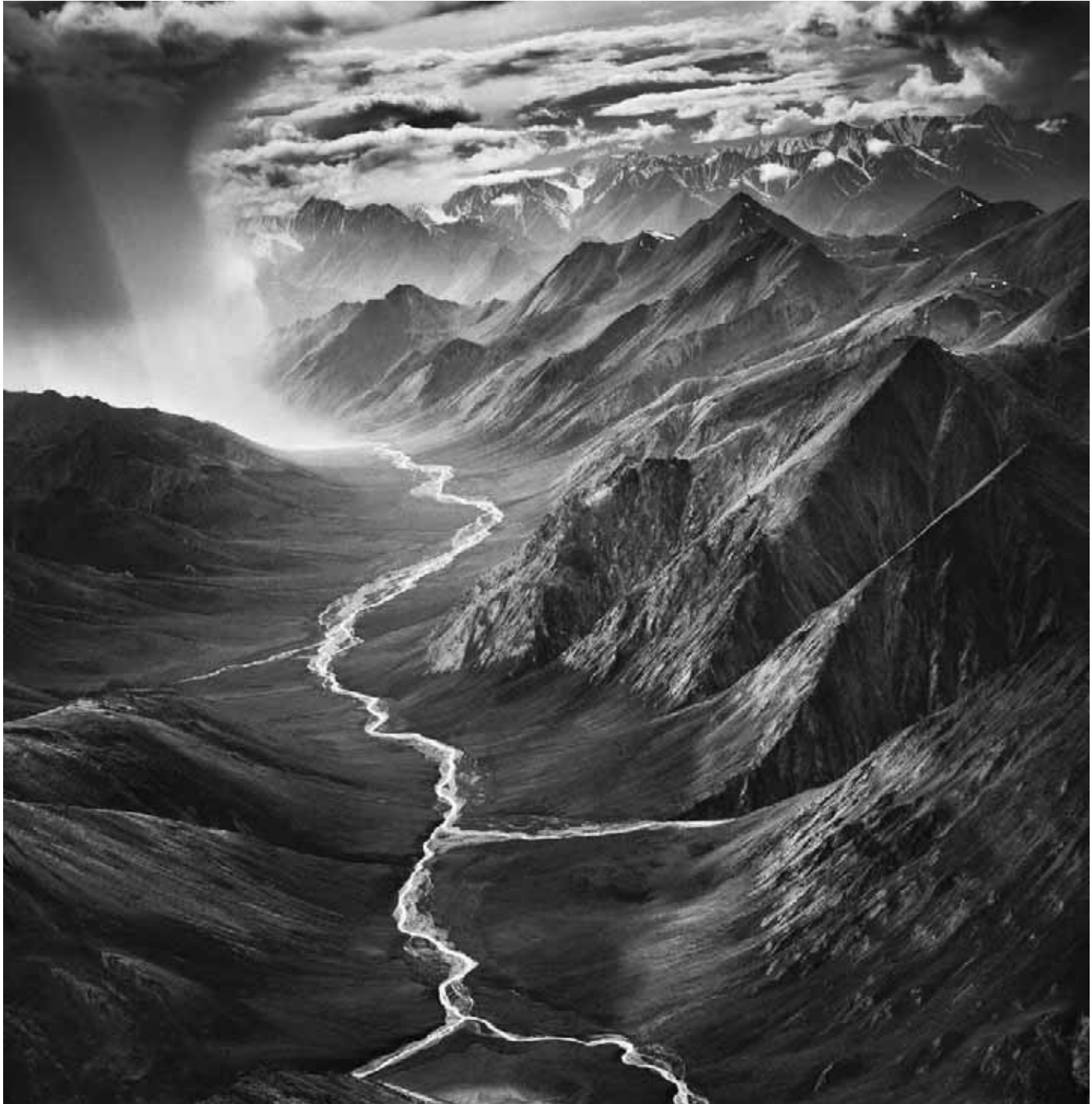
Bra Miljöval

Om du precis som oss bryr dig om miljön ska du handla på Willys. Inte bara för att våra butiker är märkta med Bra Miljöval. Utan även på grund av vårt stora miljövänliga sortiment. I vissa produktgrupper har vi faktiskt bara miljömärkta varor. Dessutom har vårt eget ekologiska varumärke Garant Eko ett stort utbud till riktigt lågt pris. Allt som allt blir det närmare tusen ekologiska och miljövänliga varor att välja mellan. Givetvis gäller vår affärsidé även för dessa varor, vår ambition är du ska hitta Sveriges billigaste ekologiska matkasse hos oss. Så nästa gång du behöver vara snäll mot både plånbok och miljö, välkommen till Willys.

Ps. Vill du veta mer om vårt miljöarbete, surfa in på www.willys.se/miljo

Sebastião Salgado

Genesis

Under åtta år reste Salgado till ett trettiotal länder. *Genesis* är hans kärleksbrev till vår planet, en hyllning till vårt ursprung och en påminnelse om vad vi har att förvalta. De storslagna fotografierna skildrar en värld som håller på att gå förlorad i vår jakt på materiell lycka.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet söndag–onsdag 9–21, torsdag–lördag 9–23

Fotografiska

HUVUDPARTNERS

LUMIX

SAMSUNG

PARTNERS

Clear Channel

Audi

LINDAHL

accenture

EY
Building a better
working world

TELE2